

Ινστιτούτο Αγροτικής Οικονομίας και Κοινωνιολογίας

Επιμέλεια έκδοσης: Μαρία Αλεμπάκη
Design: Παναγιώτα Προκοπίου

Απρίλιος 2021

Περιεχόμενα

05 Editorial
Σημείωμα Διευθυντή

---

06 Σημείωμα Προέδρου
Επιστημονικού Συμβουλίου ΙΝΑΓΡΟΚ

---

07 Οι κυριότεροι
σταθμοί μας

---

08 Η ομάδα
του ΙΝΑΓΡΟΚ

---

17 Το έργο του
ΙΝΑΓΡΟΚ σε αριθμούς

---

19 Το έργο του ΙΝΑΓΡΟΚ σε σχέση με τους
9 Ειδικούς Στόχους της ΚΑΠ 2021-2027

---

20 Ειδικός Στόχος 1:
Δίκαιο εισόδημα

---

26 Ειδικός Στόχος 2:
Αύξηση της ανταγωνιστικότητας

---

31 Ειδικός Στόχος 3: Εξισορρόπηση
στην αλυσίδα τροφίμων

36 Ειδικός Στόχος 4:
Δράση για το κλίμα

---

41 Ειδικός Στόχος 5:
Περιβαλλοντική μέριμνα

---

46 Ειδικός Στόχος 6:
Διατήρηση τοπίου και βιοποικιλότητας

---

51 Ειδικός Στόχος 7:
Ανανέωση των γενεών

---

56 Ειδικός Στόχος 8:
Ζωντανή ύπαιθρος

---

62 Ειδικός Στόχος 9: Ασφάλεια
και ποιότητα των τροφίμων

---

67 Συμβολή του ΙΝΑΓΡΟΚ
στη χάραξη Πολιτικής

---

69 Ενέργειες διάχυσης των
ερευνητικών αποτελεσμάτων

«Δέντρο», Ι. Α. Πρώιος

Μικρά κομμάτια-συμβάντα,
η προϊστορία των κειμένων και το "εδώ και τώρα",
κάτι σα μνήμη αρράγιστη, πέτρα και θεμέλιο του αύριον
ας πούμε...

Μάρκος Μέσκος, «Στον Ενικό και Πληθυντικό ψίθυρο», Εκδ. Νεφέλη

Τριάντα χρόνια Ινστιτούτο Αγροτικής Οικονομίας και Κοινωνιολογίας (ΙΝΑΓΡΟΚ)

Φέτος συμπληρώθηκαν τριάντα χρόνια από την ίδρυση του Ινστιτούτου μας, με την αρχική επωνυμία «Ινστιτούτο Γεωργοοικονομικών και Κοινωνιολογικών Ερευνών» (ΙΓΕΚΕ). Οι έκτακτες συνθήκες που δημιούργησε η πανδημία του κορωνοϊού δεν μας επέτρεψαν μέχρι σήμερα να τιμήσουμε αυτή την επέτειο όπως της άρμοζε. Αισθανόμαστε, λοιπόν, την ανάγκη, αφενός, να αναδείξουμε τη συνεισφορά της ομάδας του Ινστιτούτου και των συνεργατών μας στην αντιμετώπιση σημαντικών προκλήσεων του ελληνικού και ευρωπαϊκού αγροδιατροφικού και αγροπεριβαλλοντικού συστήματος και, αφετέρου, να συλλογιστούμε και να συν-σχεδιάσουμε μαζί με τους εταίρους μας το αναδυόμενο μέλλον του. Στη δεύτερη ανάγκη έχουμε ήδη αρχίσει να αφιερώνουμε σημαντικό χρόνο, με την εκκίνηση της διαδικασίας χάραξης του στρατηγικού σχεδίου του Ινστιτούτου για την περίοδο 2021-2025. Υποσχόμαστε να σας κρατάμε ενήμερους για την πρόοδο αυτής της συλλογικής διαδικασίας.

Η παρούσα έκδοση στοχεύει να καλύψει την πρώτη ανάγκη και επιθυμία μας, δηλαδή, την ανάδειξη του πολυποίκιλου έργου μας με αφορμή τον εορτασμό των τριάντα χρόνων επιτυχημένης λειτουργίας του Ινστιτούτου. Παρά το μικρό μέγεθός του και τους

περιορισμένους διαθέσιμους πόρους, το Ινστιτούτο Αγροτικής Οικονομίας και Κοινωνιολογίας (ΙΝΑΓΡΟΚ) κατάφερε να συνεισφέρει σημαντικά στην αντιμετώπιση προκλήσεων και στην αξιοποίηση ευκαιριών που αφορούν στο αγροδιατροφικό σύστημα. Τον στόχο του αυτόν, το ΙΝΑΓΡΟΚ τον εκπλήρωσε μέσω της προσέλκυσης σημαντικών ανταγωνιστικών χρηματοδοτικών πόρων για εφαρμοσμένη έρευνα, της διασύνδεσης και στενής συνεργασίας του με αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα και πανεπιστήμια, της ανάδειξης και αναγνώρισης του ερευνητικού έργου του στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, και της προσήλωσής του στη μεγιστοποίηση της προστιθέμενης αξίας, των ερευνητικών αποτελεσμάτων του.

Δεν ήταν πάντοτε εύκολο το έργο του προσωπικού του ΙΝΑΓΡΟΚ όλα αυτά τα τριάντα χρόνια—κάθε άλλο. Ωστόσο, ο εορταστικός χαρακτήρας αυτής της έκδοσης, καθώς και η επιλογή μας να επικεντρωνόμαστε στα όσα μάθαμε όλα αυτά τα χρόνια και -κυρίως- στη σημερινή και μελλοντική συνεισφορά μας, δεν συνάδουν με εκφράσεις δυσαρέσκειας και παράπονα. Ως εκ τούτου, με την επετειακή αυτή έκδοση αφήνουμε πίσω μας το παρελθόν και ατενίζουμε με αισιοδοξία το μέλλον του Ινστιτούτου μας, που δε μπορεί παρά να είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με το μέλλον της ελληνικής γεωργίας, κτηνοτροφίας και αλιείας.

Ο Διευθυντής του ΙΝΑΓΡΟΚ
Δρ. Κωνσταντίνος Ηλιόπουλος,
Διευθυντής Ερευνών

Ο ευρύτερος αγροδιατροφικός τομέας και οι κοινωνίες της υπαίθρου καλούνται να ανταποκριθούν σε μια σειρά από νέες προκλήσεις και σύνθετα προβλήματα, στην αντιμετώπιση των οποίων η επιστημονική γνώση μπορεί να παίξει καθοριστικό ρόλο.

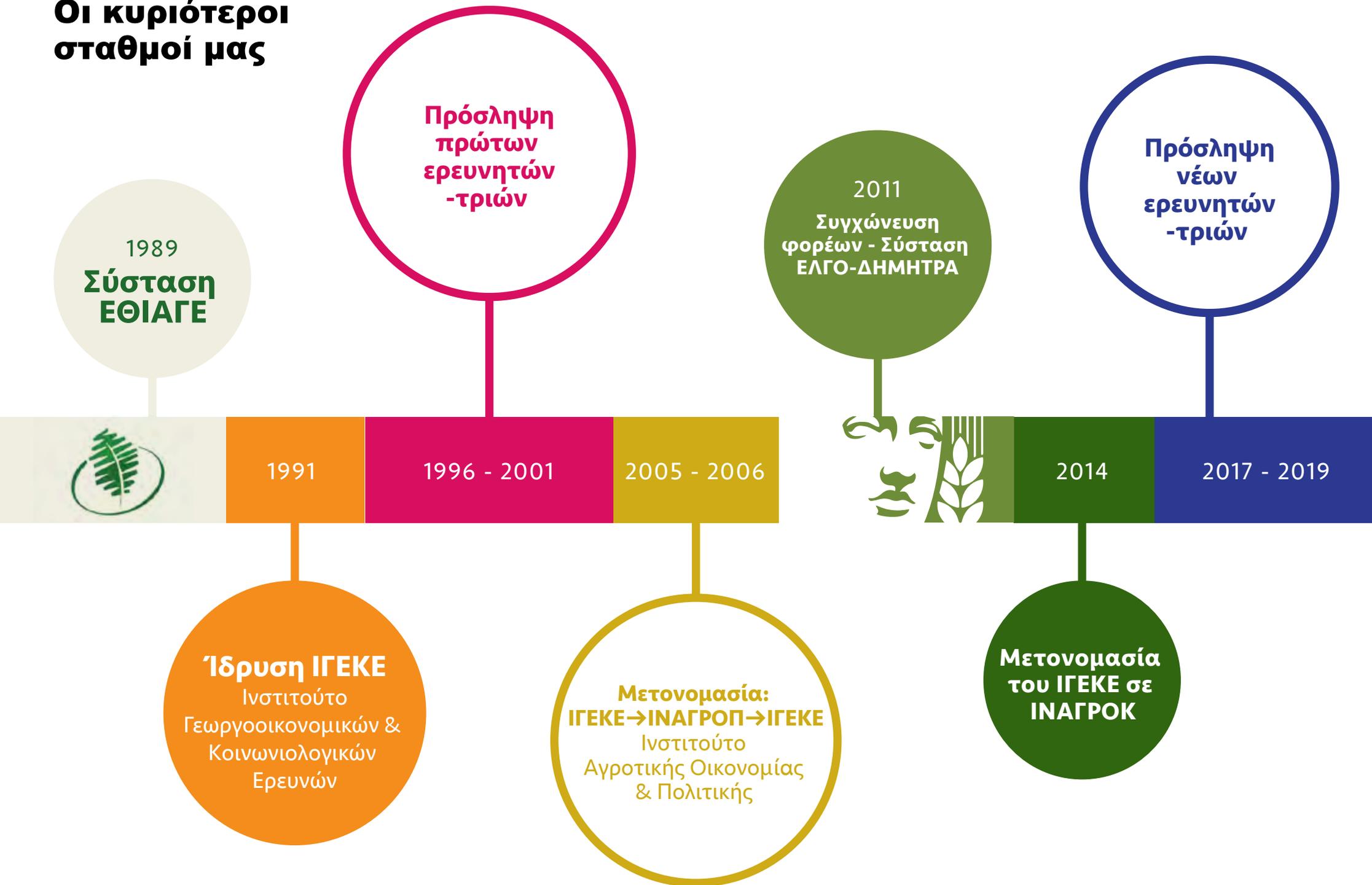
Η παρούσα έκδοση αναδεικνύει την πολύχρονη και πολύπλευρη συνεισφορά του ΙΝΑΓΡΟΚ στην αντιμετώπιση τέτοιου είδους προβλημάτων. Στις σελίδες που ακολουθούν, αποτυπώνεται συνοπτικά το σπουδαίο σε ποσότητα και, κυρίως, σε ποιότητα, έργο που επιτελούν οι άξιοι ερευνητές και ερευνήτριες του Ινστιτούτου. Με εξωστρέφεια και ανάπτυξη όλο και περισσότερων διεθνών συνεργασιών, το ΙΝΑΓΡΟΚ έχει καταξιωθεί στον ευρωπαϊκό ερευνητικό χώρο αλλά και εντός της χώρας, με την παραγωγή πολύ υψηλού επιπέδου ερευνητικού και αναπτυξιακού έργου.

Με τη συμπλήρωση 30 χρόνων ζωής, ας ευχηθούμε να εξασφαλισθούν επιτέλους οι στοιχειώδεις υλικές και θεσμικές προϋποθέσεις για τη συνέχιση της λειτουργίας του Ινστιτούτου, ώστε να μπορεί να προσφέρει όλο και πιο πλούσιους ερευνητικούς καρπούς.

**Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού
Συμβουλίου του ΙΝΑΓΡΟΚ**

Αν. Καθηγητής Παύλος Καρανικόλας,
Τμήμα Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης,
Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Οι κυριότεροι σταθμοί μας

Η ομάδα
του ΙΝΑΓΡΟΚ
σήμερα

Δρ. Κωνσταντίνος Ηλιόπουλος

Διευθυντής Ερευνών
Διευθυντής του ΙΝΑΓΡΟΚ

✉ iliopoulosC@agreri.gr
☎ 210 2755086 (εσωτ. 1)

Ο Κώστας Ηλιόπουλος υπηρετεί ως διευθυντής του ΙΝΑΓΡΟΚ, στο οποίο εργάζεται ως Διευθυντής Ερευνών. Ο Κώστας συν-δημιουργεί μαζί με ανθρώπους, οργανισμούς και κοινότητες, καινοτόμες και βιώσιμες λύσεις σε πειστικές οργανωτικές προκλήσεις και κοινωνικά διλήμματα. Την αποστολή του αυτή επιτυγχάνει μέσω ενεργητικής έρευνας, συγγραφής, βιωματικής εκπαίδευσης, χτισίματος ομάδων και συνεταιρισμών, καθώς και ατομικού και ομαδικού coaching και mentoring.

Οι δεξιότητές του σε αυτά τα πεδία έχουν αποκτηθεί μέσω:

- 1) 25+ χρόνων εμπειρίας στο συντονισμό ή συμμετοχή σε διεθνή και εθνικά ερευνητικά προγράμματα υψηλού επιπέδου σε πολυάριθμες χώρες,
- 2) πάθος από την παιδική του ηλικία και βαθιά γνώση των αγροτικών συνεταιρισμών και της δυναμικής των ομάδων—η γνώση αυτή προέρχεται και από την μακροχρόνια συνεργασία του με το Ινστιτούτο Συνεταιριστικής Ηγεσίας του Πανεπιστημίου του Μιζούρι (Η.Π.Α.), και
- 3) της εκπαίδευσής του στη συστημική και στη δυναμική των συστημάτων στο Αθηναϊκό Κέντρο Μελέτης του Ανθρώπου (ΑΚΜΑ), ένα από τα περισσότερο αναγνωρισμένα διεθνώς κέντρα εκπαίδευσης και συστημικής θεραπείας.

Δρ. Ειρήνη Τζουραμάνη

Διευθύντρια Ερευνών

✉ tzouramani@agreri.gr
☎ 210 2755086 (εσωτ. 2)

Η Ειρήνη Τζουραμάνη είναι πτυχιούχος του Τμήματος Γεωπονίας της Σχολής Γεωτεχνικών Επιστημών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Α.Π.Θ.), κάτοχος M.Sc. στην Αγροτική Οικονομία από το Μεσογειακό Αγρονομικό Ινστιτούτο Χανίων (Μ.Α.Ι.Χ.) και Διδάκτορας του τομέα Αγροτικής Οικονομίας του Τμήματος Γεωπονίας του Α.Π.Θ.

Τα κύρια ερευνητικά της ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στη μικροοικονομική ανάλυση κλάδων γεωργίας, κτηνοτροφίας και αλιείας, σε θέματα οικονομικής βιωσιμότητας, αειφόρου γεωργίας, διαχείρισης και ανάλυσης κινδύνων, και σε θέματα αγροτικής πολιτικής και αξιολόγησης επενδύσεων του αγροτικού τομέα.

Η Ειρήνη έχει μεγάλη εμπειρία στην ανάλυση δεδομένων σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης. Οι εργασίες της περιλαμβάνουν τον σχεδιασμό, τη συλλογή και την ανάλυση δεδομένων σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης μέσω επιτόπιας έρευνας με τη χρήση διαφόρων στατιστικών εργαλείων. Είναι επικεφαλής και μέλος πολλών εθνικών και διεθνών ερευνητικών προγραμμάτων. Το ερευνητικό της έργο περιλαμβάνει δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά, ανακοινώσεις σε συνέδρια (διεθνή και ελληνικά) και μονογραφίες ερευνητικών προγραμμάτων.

Δρ. Αλεξάνδρα Σιντόρη

Εντεταλμένη Ερευνήτρια

✉ al_sintori@agreri.gr
☎ 210 2755086 (εσωτ. 5)

Η Αλεξάνδρα Σιντόρη είναι απόφοιτος του Τμήματος Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, κάτοχος M.Sc. και διδακτορικού διπλώματος του ίδιου Τμήματος. Απασχολήθηκε ως εξωτερική συνεργάτιδα στο ΙΝΑΓΡΟΚ από το 2005 έως το 2017, ενώ στο ίδιο Ινστιτούτο εκπόνησε και τη μεταδιδακτορική της έρευνα. Από το 2017, είναι ερευνήτρια στο ΙΝΑΓΡΟΚ, με αντικείμενο την παραγωγικότητα και αποτελεσματικότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

Τα κύρια ερευνητικά της ενδιαφέροντα αφορούν την οικονομική ανάλυση και τη βιωσιμότητα των γεωργικών και κτηνοτροφικών παραγωγικών συστημάτων καθώς και της αλιείας, τη λήψη αποφάσεων και τη διαχείριση του κινδύνου στις γεωργικές και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, το κόστος παραγωγής των γεωργικών προϊόντων, τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου στη γεωργία/κτηνοτροφία καθώς και τις δυνατότητες και το κόστος μείωσης αυτών.

Η Αλεξάνδρα έχει εργαστεί σε ευρωπαϊκά και εθνικά ερευνητικά προγράμματα και έχει προσφέρει διδακτικό και εκπαιδευτικό έργο στο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών και στο Ινστιτούτο Γεωπονικών Επιστημών. Έχει επίσης δημοσιεύσει σε επιστημονικά περιοδικά και έχει συμμετάσχει σε πλήθος εθνικών και διεθνών συνεδρίων.

Δρ. Αθανάσιος Ράγκος

Εντεταλμένος Ερευνητής

ragkos@agreri.gr
210 2755086 (εσωτ. 8)

Ο Θανάσης Ράγκος έλαβε το διδακτορικό του δίπλωμα το 2008 από το Τμήμα Γεωπονίας του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Από τότε, έχει διδάξει σε ελληνικά Πανεπιστήμια και έχει δώσει διαλέξεις σε μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών.

Έχει συμμετάσχει σε περισσότερα από 35 ερευνητικά προγράμματα, εκ των οποίων σε τέσσερα ως Επιστημονικά Υπεύθυνος. Επίσης, έχει δημοσιεύσει πάνω από 85 εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά με το σύστημα των κριτών, πρακτικά επιστημονικών συνεδρίων έπειτα από κρίση (στην Ελλάδα και διεθνώς) και σε συλλογικούς τόμους. Επίσης, έχει συμμετάσχει σε πολυάριθμα επιστημονικά συνέδρια.

Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνουν την κοινωνικοοικονομική ανάλυση της φυτικής και ζωικής παραγωγής, την βιώσιμη αξιοποίηση των φυσικών πόρων, την πολυλειτουργικότητα της γεωργίας και των εκτατικών συστημάτων παραγωγής, την αξιολόγηση επενδύσεων και την βιώσιμη αγροτική ανάπτυξη.

Ο Θανάσης διαθέτει ιδιαίτερη εμπειρία στο σχεδιασμό διεπιστημονικών προσεγγίσεων στα ανωτέρω θέματα, διατηρώντας στενή συνεργασία με επιστήμονες άλλων ειδικοτήτων που δραστηριοποιούνται σε αυτά, καθώς και με επιχειρήσεις και Ομάδες Παραγωγών.

Δρ. Γεωργία Παπουτσή

Εντεταλμένη Ερευνήτρια

✉ gpapoutsi@agreri.gr
☎ 210 2755086 (εσωτ. 4)

Η Γεωργία Παπουτσή είναι πτυχιούχος του Πανεπιστημίου Μακεδονίας (2005) και κάτοχος M.Sc. του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών (2008). Αφού παρακολούθησε ένα εξάμηνο του διδακτορικού προγράμματος σπουδών του University of Arkansas των ΗΠΑ ως Ακαδημαϊκή Επισκέπτρια, εκπόνησε τη διδακτορική της διατριβή στο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΓΠΑ), την οποία και υποστήριξε το 2014. Ένα χρόνο αργότερα, ολοκλήρωσε τη μεταδιδακτορική της έρευνα στο ΙΝΑΓΡΟΚ.

Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζουν στον στρατηγικό σχεδιασμό Μάρκετινγκ και στη Συμπεριφορά του Καταναλωτή, με έμφαση στον αγροδιατροφικό τομέα. Η Γεωργία έχει απασχοληθεί σε ευρωπαϊκά και εθνικά ερευνητικά προγράμματα και έχει διδάξει προπτυχιακά και μεταπτυχιακά μαθήματα μάρκετινγκ αγροτικών προϊόντων και τροφίμων σε ελληνικά πανεπιστήμια.

Οι εργασίες της έχουν δημοσιευτεί σε διάφορα διεθνή επιστημονικά περιοδικά όπως: Journal of Economic Behavior and Organization, British Food Journal, Journal of Wine Economics and Journal of Economic Surveys. Είναι, επίσης, Επισκέπτρια Καθηγήτρια στο Τμήμα Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης του ΓΠΑ.

Δρ. Μαρία Αλεμπάκη

Εντεταλμένη Ερευνήτρια

✉ mariale@agreri.gr
☎ 210 2755086 (εσωτ. 9)

Η Μαρία Αλεμπάκη είναι κάτοχος διδακτορικού τίτλου σπουδών στην Αγροτική Οικονομία από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (2012). Συνέχισε με μεταδιδακτορική έρευνα στον ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ (ΑγροΕΤΑΚ, 2014-15) και στο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΔΒΜ 34, 2018-19).

Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στη διερεύνηση παραγόντων που διαμορφώνουν τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη του Τουρισμού Υπαίθρου, με έμφαση στην αειφορία και την επανατακτικότητα (resilience), στη δικτύωση και την επιμόρφωση των εμπλεκόμενων φορέων, καθώς και σε θέματα τουριστικού μάρκετινγκ.

Η ακαδημαϊκή της εμπειρία περιλαμβάνει επιστημονικές δημοσιεύσεις, συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα και αναπτυξιακά έργα, καθώς και διδασκαλία σε ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα: Την τελευταία πενταετία, η Μαρία είναι μέλος ΣΕΠ στο Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο (ΜΠΣ: «Διοίκηση Τουρισμού και Τουριστικών Επιχειρήσεων») και έχει συμμετάσχει, ως Επισκέπτρια Καθηγήτρια, σε μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, του Διεθνούς Πανεπιστημίου Ελλάδος και του Πανεπιστημίου της Κεντρικής Σουηδίας (Mid-Sweden University).

Ως Επιστημονική Σύμβουλος, η Μαρία έχει απασχοληθεί στο Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων-Υδροτόπων (ΕΚΒΥ, 2007-8), και, επίσης, συνεργάζεται με τον εθνικό φορέα για την προώθηση του Αγροτουρισμού (Αγροξενία, 2017-), καθώς και με την Εθνική Επιτροπή για τον Οινοτουρισμό (ΕΘΕΠΟ, 2016-).

Δρ. Ελένη Καϊμακούδη

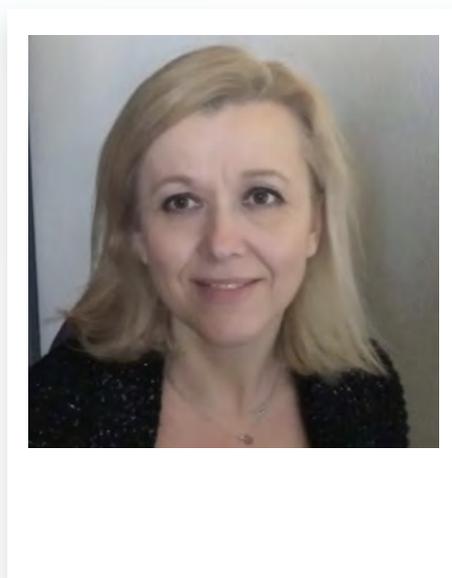
Δόκιμη Ερευνήτρια

 ekaimakoudi@agreri.gr
 210 2755086 (εσωτ. 12)

Η Ελένη Καϊμακούδη ολοκλήρωσε τη διδακτορική της διατριβή στο Τμήμα Γεωπονίας, Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος της Σχολής Γεωπονικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, με υποτροφία από το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών, έπειτα από γραπτές εξετάσεις, στην ειδίκευση «Μάρκετινγκ και Πολιτική αλιευτικών προϊόντων».

Τα κύρια ερευνητικά της ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στην ανάλυση αγοράς, στην ανάλυση της αλυσίδας προσφοράς των αγροτικών προϊόντων, στη Συμπεριφορά Καταναλωτή και στην Κοινή Αλιευτική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το ερευνητικό της έργο περιλαμβάνει δημοσιεύσεις σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά και πρακτικά συνεδρίων με κριτές. Η Ελένη έχει εργαστεί επίσης ως Εμπειρογνώμονας, στο πλαίσιο του ερευνητικού προγράμματος «Ορίζοντας 2020» (Horizon 2020), και έχει διδάξει αυτοδύναμα στο Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων της Σχολής Επιστημών της Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αιγαίου, στο γνωστικό αντικείμενο: «Συμπεριφορά Καταναλωτή».

Γκλέντις Παυλή

Γραμματεία - Λογιστήριο

Η Γκλέντις Παυλή είναι Υπεύθυνη λογιστηρίου και γραμματείας.

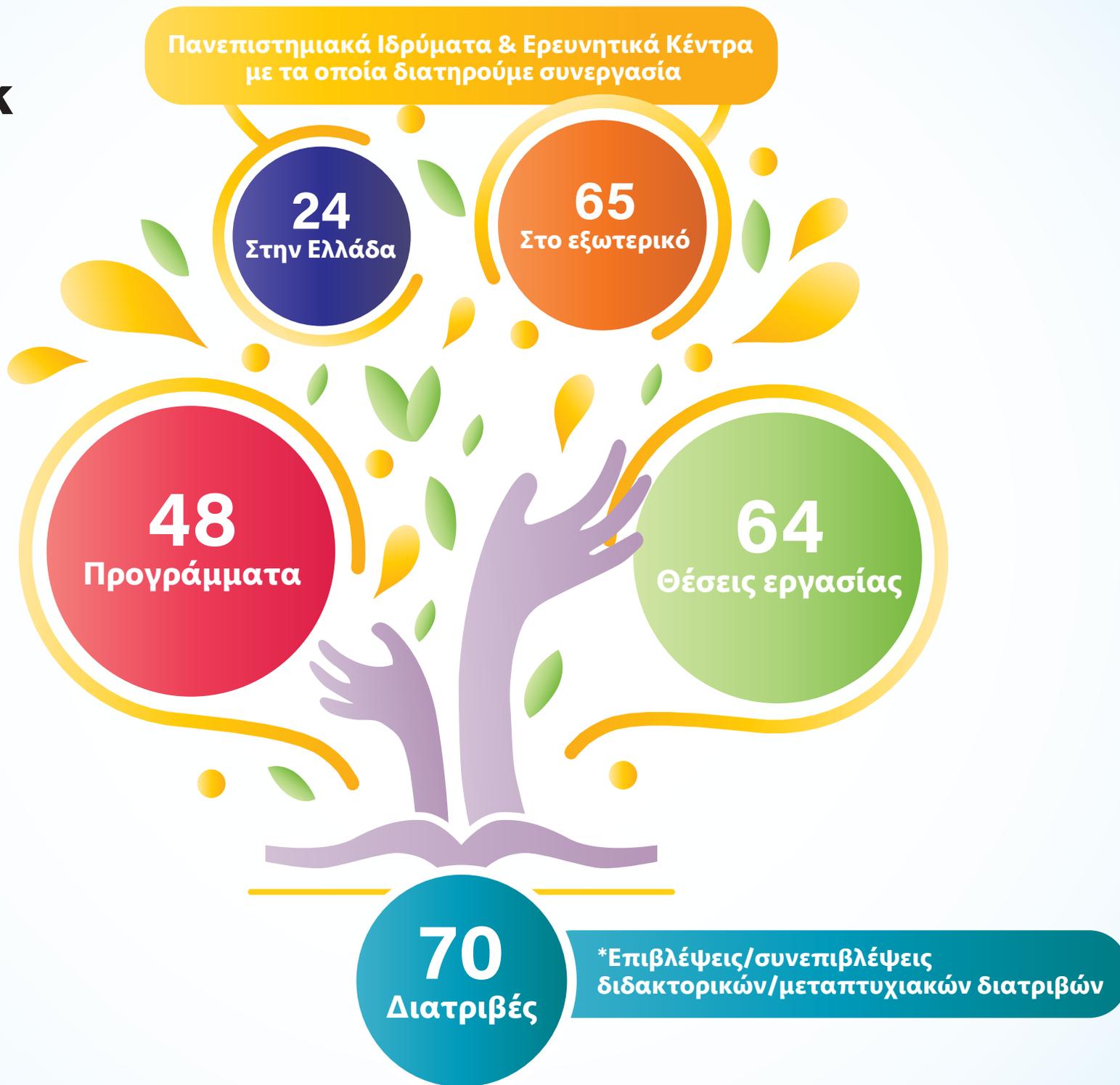

Πρακτική άσκηση

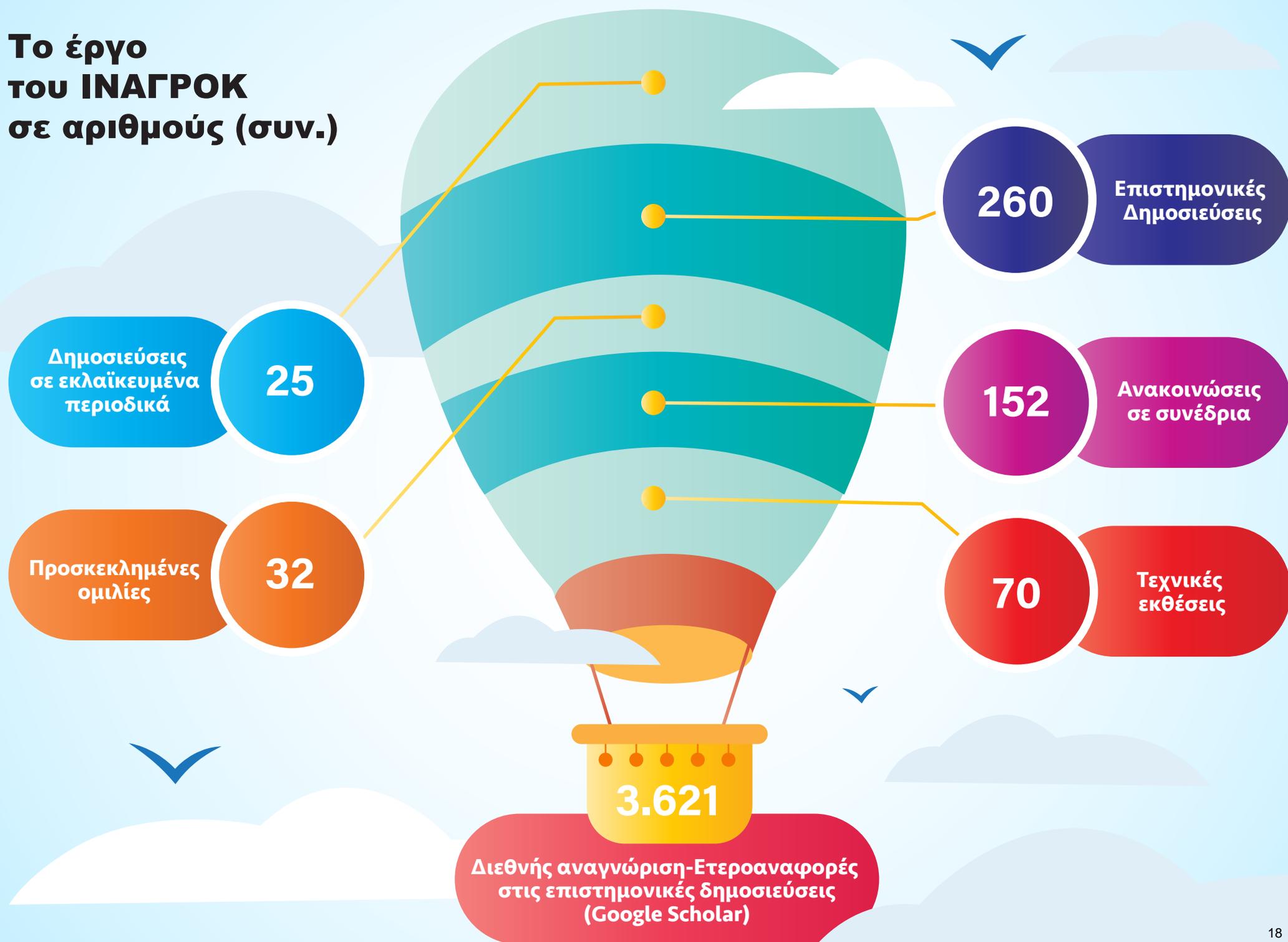

Το ΙΝΑΓΡΟΚ είναι εγγεγραμμένο στο Σύστημα Κεντρικής Υποστήριξης της πρακτικής άσκησης φοιτητών «ΑΤΛΑΣ» (<http://atlas.grnet.gr/>) και αποτελεί Φορέα Υποδοχής πρακτικής άσκησης φοιτητών.

Το έργο του ΙΝΑΓΡΟΚ σε αριθμούς

Το έργο του ΙΝΑΓΡΟΚ σε αριθμούς (συν.)

Το έργο του ΙΝΑΓΡΟΚ ανταποκρίνεται στους εννέα Ειδικούς Στόχους που θέτει η Κοινή Αγροτική Πολιτική για την περίοδο 2021-2027

2021-2027
9 ευρωπαϊκές προτεραιότητες

Προτεραιότητες της ΚΑΠ για την Περίοδο 2021-27.
Πηγή: European Commission (2020). Future of the CAP.
Σύνθεση: ΕΥΔ ΠΑΑ, ΥΠΑΑΤ

1

Ειδικός στόχος: Δίκαιο Εισόδημα

«Υποστήριξη βιώσιμων γεωργικών εισοδημάτων και ανθεκτικότητας σε ολόκληρη την Ένωση για τη στήριξη της επισιτιστικής ασφάλειας»

1.1

Ο ρόλος του ΙΝΑΓΡΟΚ σε σχέση με τον ΕΣ1

- Το αγροτικό εισόδημα αποτελεί τη βασικότερη παράμετρο για την υποστήριξη του οικογενειακού μοντέλου γεωργίας και βρίσκεται στο επίκεντρο της έρευνας του ΙΝΑΓΡΟΚ.
- Παραμένοντας χαμηλότερο από το μέσο εισόδημα της οικονομίας, το **αγροτικό εισόδημα** δεν είναι ελκυστικό για τους ανθρώπους της υπαίθρου, με αποτέλεσμα να παρατηρείται συνεχής συρρίκνωση του εργατικού δυναμικού.
- Τα αγροτικά παραγωγικά συστήματα βρίσκονται σήμερα αντιμέτωπα με πολλαπλές προκλήσεις. Προκειμένου να επιβιώσουν, θα πρέπει να υιοθετήσουν κατάλληλες στρατηγικές, οι οποίες, βραχυπρόθεσμα, θα διασφαλίσουν την οικονομική τους βιωσιμότητα και, μακροπρόθεσμα, θα συμβάλουν στην επιβίωση του αγροτικού νοικοκυριού και την αναγέννηση της υπαίθρου.

Το ΙΝΑΓΡΟΚ μέσω της ερευνητικής δραστηριότητάς του συμβάλλει:

- Στη διερεύνηση των παραγόντων που επιδρούν στην οικονομική βιωσιμότητα των ελληνικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων.
- Στην ενίσχυση της **διαφοροποίησης των δραστηριοτήτων** στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις.
- Στην αξιολόγηση των μέτρων πολιτικής για τις **επενδύσεις και για την αναδιάρθρωση των εκμεταλλεύσεων**, τα οποία υποστηρίζουν και διευκολύνουν δομικές αλλαγές για την αντιμετώπιση των προκλήσεων.
- Στον καθορισμό **στόχων και κριτηρίων για τη λήψη αποφάσεων** που ενισχύουν τη βελτίωση της αποδοτικότητας των πόρων, τη μείωση του κόστους παραγωγής και τον καλύτερο προγραμματισμό των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.
- Στη **διαχείριση κινδύνων** για την εξασφάλιση βιώσιμων γεωργικών εισοδημάτων.

1.2 Απαντήσεις στις σύγχρονες προκλήσεις του αγροτικού τομέα

Είναι βιώσιμες οι ελληνικές εκμεταλλεύσεις; Αν όχι, με ποιους τρόπους θα καταστούν βιώσιμες;

Πώς εξελίσσεται το γεωργικό εισόδημα;

Ποιοι παράγοντες επιδρούν στη βιωσιμότητα των παραδοσιακών συστημάτων παραγωγής;

Ποιοι παράγοντες επιδρούν στη βιωσιμότητα του εισοδήματος των αλιέων της παράκτιας και της μέσης αλιείας;

Ποια εργαλεία βοηθούν στην καλύτερη διαχείριση των κινδύνων και συμβάλλοντας στη βελτίωση των εισοδημάτων;

Είναι βιώσιμα τα φιλοπεριβαλλοντικά συστήματα παραγωγής; Τι προτάσεις υπάρχουν ώστε να υιοθετήσουν οι γεωργοί αυτές τις πρακτικές;

Οι οικονομικές ενισχύσεις για την υιοθέτηση της βιολογικής γεωργίας είναι επαρκείς;

Οικονομικά ή περιβαλλοντικά κίνητρα οδηγούν τους αγρότες στην υιοθέτηση της βιολογικής γεωργίας;

Πώς επηρεάζουν τη βιωσιμότητα των εκμεταλλεύσεων οι στόχοι των παραγωγών;

Πώς μπορούν οι καινοτόμες καλλιέργειες να ενισχύσουν το εισόδημα των παραγωγών;

1.3

Σχετικά ερευνητικά προγράμματα

ΚΑΠΝΟΣ: ΤΕΛΟΣ ΕΠΟΧΗΣ

Διερεύνηση ανάπτυξης ευκαιριών στροφής των καπνοπαραγωγών προς άλλες απασχολήσεις (Μέτρο 8, Καν. (ΕΚ) 2182/02)

BIOFUELS

Δημιουργία καινοτόμων εμπειριών αποδεικτικού χαρακτήρα για την τεκμηρίωση της δυνατότητας των καπνοπαραγωγών να στραφούν στην καλλιέργεια των ενεργειακών φυτών (Μέτρο 10, Καν. (ΕΚ) 2182/02)

ΑΓΡΟΕΤΑΚ

Αξιολόγηση οικονομικής βιωσιμότητας καινοτόμων καλλιεργειών και των επιδράσεων τους στην τοπική ανάπτυξη: Η περίπτωση της αλόης (aloe vera)

ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ II

Ανάλυση της διαδικασίας λήψης αποφάσεων με πολλαπλούς στόχους. Η περίπτωση των προβατοτροφικών εκμεταλλεύσεων της Ηπειρωτικής Ελλάδας

LIFT

Low Input Farming and Territories - Integrating knowledge for improving ecosystem - based farming

Παράγοντες που επηρεάζουν το εισόδημα

Επενδύσεις και αναδιάρθρωση εκμεταλλεύσεων

Στόχοι και κριτήρια στη λήψη αποφάσεων

Διαφοροποίηση δραστηριοτήτων

ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ

Διαχρονική εξέλιξη του καθαρού γεωργικού εισοδήματος και ανάλυση του χαρτοφυλακίου των ελληνικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων σε βασικούς παραγωγικούς κλάδους

ECOVINEGOALS

ECOLOGICAL VINEYARDS Governance Activities for Landscape's strategies

FLINT

Farm sustainability data for better policy evaluation with FADN

ΕΠΣΑΔ

Εθνικό Πρόγραμμα Συλλογής Αλιευτικών Δεδομένων

ΑΓΡΟΕΠΙΛΟΓΕΣ

Δίκτυο παροχής συμβουλών Καινοτόμων πρωτοβουλιών στον αγροτικό τομέα (Μέτρο 9, Καν. (ΕΚ) 2182/02)

* Τα προγράμματα εκτός του κύκλου έχουν εκπονηθεί από άλλους φορείς με τη συνδρομή ερευνητών του Ινστιτούτου.

1.4

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

Hadjipavlou, G., Tzouramani, I. & Ligda, Ch. (2020). Impact of diverse technical and economic factors on sustainable farmer market choices: The case of Cyprus sheep and goat milk channel choice. *Journal of Innovation Economics and Management.*

Tzouramani, I., Liontakis, A., Sintori, A., & Alexopoulos, G. (2014). Assessing organic cherry farmers' strategies under different policy options.

Tzouramani, I., Mantziaris, S. & Karanikolas, P. (2020). Assessing the sustainability performance at farm level: Examples from Greek agricultural systems.

Pinello, D., Liontakis, A., Sintori, A., Tzouramani, I. & Polymeros, K. (2016). Assessing the efficiency of small-scale and bottom trawler vessels in Greece.

Ragkos, A., Koutsou, S. & Manousidis, T. (2016). In search of strategies to face the economic crisis: Evidence from Greek farms.

Ragkos, A., Koutsou, S., Theodoridis, A., Manousidis, T. & Lagka, V. (2018). Labor management strategies in facing the economic crisis. Evidence from Greek livestock farms.

Ragkos, A., Siasiou, A., Galanopoulos, K. & Lagka, V. (2014). Mountain grasslands sustaining traditional livestock systems: The economic performance of sheep and goat transhumance in Greece.

Theodoridis, A., Ragkos, A. & Koutouzidou, G. (2019). Revealing the profile of economically efficient mussel farms: A Restricted Data Envelopment Analysis Application.

Iliopoulos, C. & Rozakis, S. (2010). Environmental cost-effectiveness of bio diesel production in Greece: Current policies and alternative scenarios.

Mantziaris, S., Iliopoulos, C., Theodorakopoulou, I. & Petropoulou, E. (2017). Perennial Energy Crops vs. Durum Wheat in Low Input Lands: Economic Analysis of a Greek Case Study.

Liontakis, A. & Tzouramani, I. (2016). Economic Sustainability of Organic Aloe Vera Farming in Greece under Risk and Uncertainty.

Tzouramani, I. & Mattas, K. (2009). Evaluating Economic Incentives for Greek Organic Agriculture: A Real Options Approach.

Tzouramani, I., Sintori, A., Liontakis, A. & Alexopoulos, G. (2011). An assessment of the economic performance of organic dairy sheep farming in Greece.

Tzouramani, I., Sintori, A., Liontakis, A. & Alexopoulos, G. (2012). Assessing financial incentives for Greek dairy sheep farmers.

1.4

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ (ΣΥΝ.)

Rozakis, S., Sintori, A. & Tsiboukas, K. (2012). Estimating utility functions of Greek dairy sheep farmers: A multicriteria mathematical programming approach.

Sintori, A., Rozakis, S. & Tsiboukas, K. (2010). Utility-derived supply function of sheep milk: The case of Etoloakarnania, Greece.

IFEKE (2008). Αγροεπιλογές: Καινοτόμες Πρωτοβουλίες στον Αγροτικό Χώρο.

Michailidis, A., Mattas, K., Tzouramani, I. & Karamouzis, D. (2009). A Socio economic Valuation of an Irrigation System Project Based on Real Option Analysis Approach.

Ragkos, A., Koutsou, A., Karatassiou, M. & Parisi, Z. (2020). Scenarios of optimal organization of sheep and goat transhumance.

Tzouramani, I. & Mattas, K. (2004). Employing real options methodology in agricultural investments: the case of greenhouse construction.

Tzouramani, I., Liontakis, A., Sintori, A. & Alexopoulos, G. (2013). Exploring organic cherry investment opportunities for Greek farmers.

Asseldonk, M., Tzouramani, I., Ge, L. & Vrolijk, H. (2016). Adoption of risk management strategies in European Agriculture.

Tzouramani, I., Alexopoulos, G., Kostianis, G. & Kazakopoulos, L. (2014). Exploring Risk Management Strategies for Organic Farmers: A Greek case study.

Tzouramani, I., Karanikolas, P. & Alexopoulos, G. (2008). Risk and income risk management issues for organic crops in Greece.

2

Ειδικός στόχος 2: Αύξηση της Ανταγωνιστικότητας

«Αύξηση της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητας της γεωργίας με βιώσιμο τρόπο, ώστε να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις της αυξημένης ζήτησης, σε έναν κόσμο που χαρακτηρίζεται από περιορισμένους πόρους και αβέβαιο κλίμα»

2.1

Ο ρόλος του ΙΝΑΓΡΟΚ σε σχέση με τον ΕΣ2

- Οι εμπλεκόμενοι στην παροχή του αγροτικού προϊόντος καλούνται τα τελευταία χρόνια να διαχειριστούν μια σειρά από ζητήματα που σχετίζονται με την αναγνώριση και αξιοποίηση των ευκαιριών καθώς και με την αντιμετώπιση των δυσκολιών στο επιχειρηματικό περιβάλλον όπου αυτοί δραστηριοποιούνται.
- Η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών επιχειρήσεων

επιτυγχάνεται μέσω του προσανατολισμού στις ανάγκες της αγοράς, της διαφοροποίησης των δραστηριοτήτων και της βελτίωσης των δεξιοτήτων των αγροτών.

- Η σύγχρονη αγροτική επιχείρηση πρέπει να δώσει έμφαση στην αναβάθμιση της αξίας του αγροτικού προϊόντος, τόσο μέσω της βέλτιστης χρήσης των εργαλείων του μάρκετινγκ όσο και μέσω της υιοθέτησης καινοτόμων πρακτικών.

Με γνώμονα τον Ειδικό Στόχο για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, το ΙΝΑΓΡΟΚ παράγει ερευνητικά αποτελέσματα τα οποία συμβάλλουν σημαντικά:

- Στην αύξηση της **προστιθέμενης αξίας** των αγροτικών προϊόντων και τροφίμων.
- Στην ενίσχυση της **εξωστρέφειας των επιχειρηματιών** και στη σύνδεση της παραγωγής με τις ανάγκες της αγοράς.
- Στην προώθηση της **αγροτικής επιχειρηματικότητας**, με έμφαση στη βελτίωση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού.
- Στην υιοθέτηση **νέων τεχνολογιών** και στην ενσωμάτωση των αποτελεσμάτων της εφαρμοσμένης έρευνας στην αγροτική παραγωγή και τη μεταποίηση. εξασφάλιση βιώσιμων γεωργικών εισοδημάτων.

2.2

Απαντήσεις στις σύγχρονες προκλήσεις του αγροτικού τομέα

- ▶ Πώς μπορεί να δοθεί έμφαση στην τυποποίηση και την πιστοποίηση προϊόντων με συγκριτικά πλεονεκτήματα;
- ▶ Πώς τα ποιοτικά, επώνυμα, τοπικά και με ιδιαίτερα ή καινοτόμα χαρακτηριστικά προϊόντα μπορούν να διαφοροποιηθούν από τα ανταγωνιστικά;
- ▶ Με ποιους τρόπους μπορούν οι παραγωγοί να προσδώσουν προστιθέμενη αξία στα προϊόντα τους και να βελτιώσουν την οικονομική βιωσιμότητα των επιχειρήσεων τους;

- ▶ Πώς οι εμπλεκόμενοι στην παροχή του αγροτικού προϊόντος μπορούν να αναπτύξουν επιχειρηματικές δεξιότητες μέσω της δια βίου μάθησης και της επαγγελματικής κατάρτισης, και να διαφοροποιήσουν τις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες;
- ▶ Πώς μπορούν οι αγροτικές εκμεταλλεύσεις να εκσυγχρονιστούν, ώστε να εκμεταλλευτούν τις ευκαιρίες της αγοράς;
- ▶ Πώς μπορούν οι τεχνολογικές καινοτομίες να αξιοποιηθούν προς όφελος των τοπικών παραγωγικών συστημάτων;

2.3

Σχετικά ερευνητικά προγράμματα

SMARTMUSSEL

Εγκατάσταση έξυπνου αυτοματοποιημένου συστήματος διαχείρισης εκμεταλλεύσεων μυδοκαλλιέργειας

Αβοκάντο

Προοπτικές της καλλιέργειας αβοκάντο σε συνάρτηση με την καλλιέργεια εσπεριδοειδών στην Π.Ε. Χανίων

Αγροτική
επιχειρηματικότητα

Προστιθέμενη αξία
και εξωστρέφεια

Νέες
τεχνολογίες

BriteGreen

Energy autonomous smart greenhouse

TrueCheese

Παραδοσιακά τυριά από θερινό γάλα μετακινούμενων κοπαδιών αιγοπροβάτων: Ανάδειξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και της ποιότητάς τους

TechCare

Integrating innovative TECHNOLOGIES along the value Chain to improve small ruminant welfare management

ΠΕΑΣέλαιο

Παράγοντες που επηρεάζουν την αγοραστική συμπεριφορά του καταναλωτή για ποιοτικά γεωργικά προϊόντα: Η περίπτωση του ελαιολάδου

* Τα προγράμματα εκτός του κύκλου έχουν εκπονηθεί από άλλους φορείς με τη συνδρομή ερευνητών του Ινστιτούτου.

2.4

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

Karelakis, Ch. Kaimakoudi, E. & Polymeros, K. (2011). Analysing managerial perceptions towards the performance determinants in the fishery sector.

Papoutsi, G. (2021). Using organic and PDO label as a marketing advantage: A consumer choice experiment on olive oil in Greece (in progress).

Papoutsi, G. (2012). Food pricing policies: A literature review.

Ragkos, A., Theodoridis, A. & Arsenos, G. (2017). Alternative approaches of summer milk sales from transhumant sheep and goat farms: A case study from Northern Greece.

Mitsopoulos, I., Ragkos, A. & Theodoridis, A. (2014). Exploring the reproduction practices of dairy farms: a typology.

Mitsopoulos, I., Ragkos, A., Dotas, V., Skapetas, V., Bambidis, V., Lagka, V. & Abas, Z. (2013). The milking profile of dairy cattle farms in Central Macedonia (Greece).

Ragkos, A., Koutouzidou, G., Christodoulou, C. & Batzios, A. (2017). Which orientation for strategies and policies for local animal breeds? The role of ICT and novel technologies?

Skordos, D., Michalis, E. and Ragkos, A. (2020). Analysis of the External Environment of a Vertical Dried Herbs Business and the Role of E-Commerce Tools.

Ragkos, A., Papoutsi, G. & Bardouniotti, M. (2019). Why invest on innovative production? A qualitative evaluation of the emerging avocado sector in Crete, Greece.

Ragkos, A., Theodoridis, A., Batzios, A., Koutouzidou, G., Samathrakis, V., Batzios, C. & Vazakidis, A. (2017). Multifunctional agriculture and ICT: Incompatibility or a recipe for territorial development?

Kaimakoudi, E. Polymeros, K. & Batzios, Ch. (2014). Investigating export performance of Balkan and Eastern European fisheries sector.

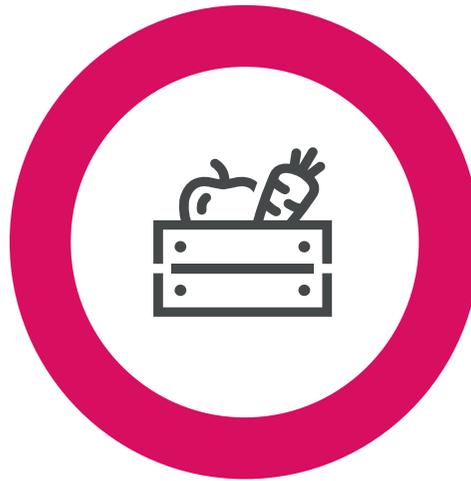
Kaimakoudi, E. Polymeros, K. & Karelakis, Ch. (2009). An investigation of the supply chain of fisheries products in Greece.

Kaimakoudi, E. Polymeros, K. & Karelakis, Ch. (2010). Investigating market performance: the case of Greek fisheries industry.

Kaimakoudi, E. & Sepetzoglou, C. (2019). Marketing Program Implementation of Greek fisheries firms.

Koutouzidou, G., Ragkos, A., Koutsou, S. & Theodoridis, A. (2020). Improving market outcomes: A qualitative assessment of the Greek dairy supply chain.

Ragkos, A., Samathrakis, V., Theodoridis, A., Notta, O., Batzios, C. and Tsourapas, E. (2015). Specialization and concentration of agricultural production in the Region of Central Macedonia (Greece).

3

**Ειδικός στόχος 3:
Εξισορρόπηση στην αλυσίδα τροφίμων**

«Βελτίωση της θέσης
των αγροτών στην αλυσίδα αξίας»

3.1

Ο ρόλος του ΙΝΑΓΡΟΚ σε σχέση με τον ΕΣΖ

- Όλοι οι παίκτες του αγροδιατροφικού συστήματος λειτουργούν μέσα σε μια ολοκληρωμένη εφοδιαστική αλυσίδα, η οποία υπόκειται σε συνεχείς και σημαντικές αλλαγές. Τα τελευταία χρόνια, οι αγρότες και οι μεταποιητικές επιχειρήσεις **χάνουν σημαντικό μέρος της διαπραγματευτικής δύναμής τους**, η οποία περνά σε διεθνείς κολοσσούς του λιανεμπορίου. Η τάση αυτή

οφείλεται σε παράγοντες όπως η αυξημένη συγκέντρωση των σχετικών κλάδων και οι τεχνολογικές πρόοδοι. Οι σχετικές δομικές αλλαγές που συμβαίνουν κατά μήκος των εφοδιαστικών αλυσίδων έχουν ευρύτατες κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις για όλους τους συμμετέχοντες στην παραγωγή, μεταποίηση, εμπορία και κατανάλωση τροφίμων.

Μέσα από καινοτόμες και διεπιστημονικές προσεγγίσεις, το ΙΝΑΓΡΟΚ συνεισφέρει στην επίλυση προβλημάτων που αφορούν στα εξής:

- Τη βελτίωση της **διαπραγματευτικής δύναμης** των παραγωγών έναντι των εταίρων τους στο αγροδιατροφικό σύστημα.
- Την εξεύρεση των αποτελεσματικότερων τρόπων οργάνωσης των παραγωγών για την διευκόλυνση της **πρόσβασής τους στην αγορά**.
- Τον σχεδιασμό αποδοτικότερων μοντέλων ιδιοκτησίας, διοίκησης, οργάνωσης και κεφαλαιοποίησης των **αγροτικών συνεταιρισμών και των ομάδων παραγωγών**, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες συνθήκες κάθε κλάδου και περιοχής.
- Τη χάραξη πολιτικών για την αποδοτικότερη **βιομηχανική οργάνωση των εφοδιαστικών αλυσίδων** τροφίμων και ποτών προς όφελος του κοινωνικού συνόλου.

3.2 Απαντήσεις στις σύγχρονες προκλήσεις του αγροτικού τομέα

3.3

Σχετικά ερευνητικά προγράμματα

COGO
Cooperative governance
under conditions of
heterogeneous member
preferences

ORGAC
Organization and
governance of agricultural
cooperatives: An
international perspective

WATBIO
Development of
improved perennial
non-food biomass and
bioproduct crops for
water stressed environ-
ments

ΣΑΣΟΕ
Συγκριτική ανάλυση στρατηγικής
ελληνικών και ιταλικών οινοποιείων

AGRICOMPET
Governing the Agri-Food
Supply Chain:: How to Improve
Smallholders' Competitiveness

SFCs
Support for Farmers'
Cooperatives

Αγροτικοί
συνεταιρισμοί
και ομάδες
παραγωγών

Βιομηχανική
οργάνωση
στο αγροδιατροφικό
σύστημα

Διαπραγματευτική
δύναμη και διαφάνεια
στις εφοδιαστικές
αλυσίδες τροφίμων

SFCs
Support for Farmers'
Cooperatives

BIOFUELS
Δημιουργία καινοτόμων
εμπειριών αποδεικτικού
χαρακτήρα για την τεκμηρίωση
της δυνατότητας
των καπνοπαραγωγών
να στραφούν στην καλλιέργεια
των ενεργειακών φυτών
(Μέτρο 10, Καν. (ΕΚ) 2182/02)

ISAFRUIT
Increasing fruit consumption
through a trans-disciplinary
approach delivering high quality
produce from environmentally
friendly, sustainable production

SMARTCHAIN
Towards innovation-driven
and smart solutions in short
food supply chains

* Τα προγράμματα εκτός του κύκλου
έχουν εκπονηθεί από άλλους φορείς
με τη συνδρομή ερευνητών του Ινστιτούτου.

3.4

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

Iliopoulos, C. (2009). The Evolution of Solutions to the Free Rider Problem in Agricultural Bargaining Cooperatives.

Iliopoulos, C. (2013). Public Support for Agricultural Cooperatives: An Organizational Economics Approach.

Iliopoulos, C. (2017). Contracting in Agriculture: An Organizational Economics Approach.

Galati, A., Crescimanno, M., Tinervia, S., Iliopoulos, C., and Theodorakopoulou, I. (2016). Export Performance and Organisational Models: An Empirical Analysis Based on the RBV Approach.

Pappa, I., Iliopoulos, C., and Massouras, T. (2018). What Determines the Acceptance and Use of Electronic Traceability Systems in Agri-Food Supply Chains?

Tinervia, S. Galati, A. Crescimanno, M., Iliopoulos, C., and Theodorakopoulou, I. (2017). Internal Resources as Tools to Increase the Global Competition: The Italian Wine Industry Case.

Chaddad, F.R. & Iliopoulos, C. (2013). Control Rights, Governance and the Costs of Ownership in Agricultural Cooperatives.

Cook, M.L. & Iliopoulos, C. (2016). Generic Solutions to Coordination and Organizational Costs: Informing Cooperative Longevity.

Iliopoulos, C. & Theodorakopoulou, I. (2014). Measuring and Communicating the True Value of Membership: The Case of the Pindos Poultry Co-operative.

Iliopoulos, C. & Valentinov, V. (2012). Opportunism in Agricultural Cooperatives in Greece.

Iliopoulos, C. & Valentinov, V. (2017). Member Preference Heterogeneity and System-Lifeworld Dichotomy in Cooperatives: An Exploratory Case Study.

Iliopoulos, C., Värnik, R., Filippi, M., Völli, L. & Laaneväli-Vinokurov, K. (2019). Organizational Design in Estonian Agricultural Cooperatives.

Bijman, J. & Iliopoulos, C. (2014). Farmers' Cooperatives in the EU: Policies, Strategies, and Organization.

Iliopoulos, C. (2005). New Generation Cooperatives: The Potential of an Innovative Institutional Arrangement for Mediterranean Food Supply Chains.

Iliopoulos, C. & Theodorakopoulou, I. (2014). Mandatory Cooperatives and the Free Rider Problem: The Case of Santo Wines in Santorini, Greece.

Iliopoulos, C. Theodorakopoulou, I., and Lazaridis, T. (2012). Innovation Implementation Strategies for Consumer Driven Fruit Supply Chains.

Petropoulou, E., Iliopoulos, C., Theodorakopoulou, I., Benos, T., Annarita, A., Petruzzella, D., Catellini, A. (2019). Social Innovation and the Agri-Food System: A Literature Review.

4

Ειδικός στόχος 4: Δράση για το κλίμα

«Συμβολή στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και στην προσαρμογή σε αυτήν, καθώς και συμβολή στην παραγωγή βιώσιμων μορφών ενέργειας»

4.1

Ο ρόλος του ΙΝΑΓΡΟΚ σε σχέση με τον ΕΣ4

- Οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής είναι πλέον αισθητές σε ολόκληρο τον πλανήτη. Φαινόμενα όπως η άνοδος της μέσης θερμοκρασίας, η παρατεταμένη ξηρασία, οι έντονες βροχοπτώσεις και οι πλημμύρες έχουν αυξηθεί τα τελευταία χρόνια, τόσο σε συχνότητα όσο και σε ένταση.
- Η σχέση της γεωργίας με την κλιματική αλλαγή είναι αμφίδρομη, καθώς η γεωργική και κυρίως η κτηνοτροφική δραστηριότητα συνδέονται με την παραγωγή αερίων του θερμοκηπίου. Ταυτόχρονα, τα παραγωγικά συστήματα καλούνται να προσαρμοστούν στις νέες κλιματολογικές συνθήκες.
- Η γεωργία ευθύνεται για το 10% των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου της ΕΕ, ενώ, εκτιμάται ότι σχεδόν τα 2/3 των εκπομπών αυτών προέρχονται από την κτηνοτροφία.
- Η ΕΕ, προκειμένου να συμβάλει στον μετριασμό του φαινομένου της κλιματικής αλλαγής και την μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από την αλυσίδα παραγωγής τροφίμων, θέτει συγκεκριμένους στόχους και αναλαμβάνει συγκεκριμένες δράσεις που εκφράζονται μέσα από την **Πράσινη Συμφωνία** και τη Στρατηγική «**από το αγρόκτημα στο πιάτο**».

Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής δράσης για το κλίμα το ΙΝΑΓΡΟΚ συμβάλλει σημαντικά:

- Στον προσδιορισμό των παραγόντων που επηρεάζουν την κατανάλωση προϊόντων χαμηλού ανθρακικού αποτυπώματος και ενθαρρύνουν την υιοθέτηση μιας **βιώσιμης διατροφής**.
- Στην εκτίμηση των **εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στα γεωργικά / κτηνοτροφικά παραγωγικά συστήματα** και στη μελέτη των συστημάτων που οδηγούν στην παραγωγή προϊόντων μειωμένου ανθρακικού αποτυπώματος.
- Στον εντοπισμό των παραγόντων που ενθαρρύνουν την **υιοθέτηση πρακτικών μείωσης των εκπομπών στις γεωργικές/κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις**.
- Στην εκτίμηση των επιπτώσεων και του **κόστους μείωσης των εκπομπών του θερμοκηπίου στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις** και στο σχεδιασμό αποτελεσματικών και στοχευμένων μέτρων πολιτικής για την ενθάρρυνση της υιοθέτησης φιλοπεριβαλλοντικών **πρακτικών** από τους γεωργούς.

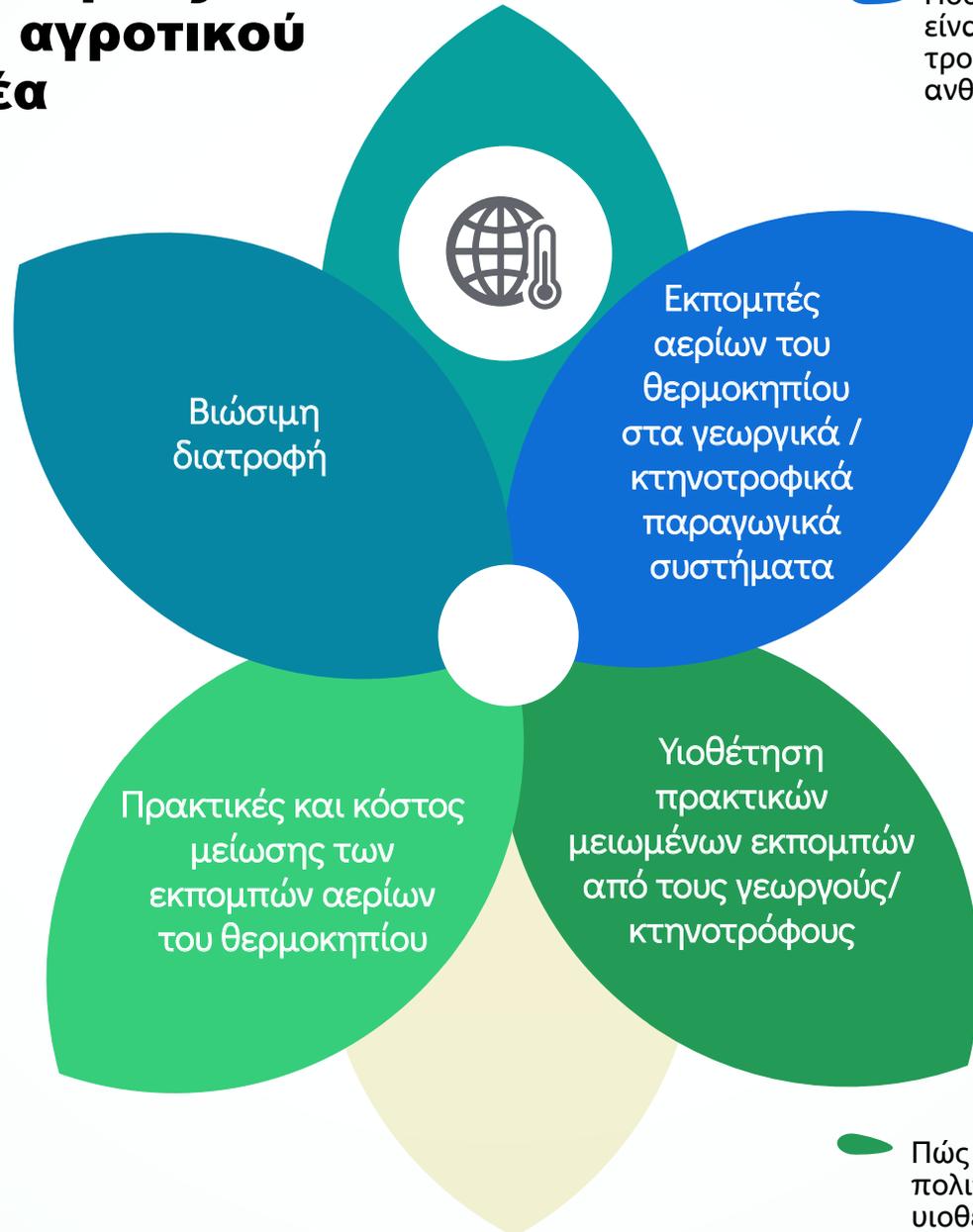
4.2 Απαντήσεις στις σύγχρονες προκλήσεις του αγροτικού τομέα

Ποιο είναι το ανθρακικό αποτύπωμα των τροφίμων και πως μπορεί αυτό να μειωθεί;

Ποιες είναι οι στάσεις των καταναλωτών απέναντι στα προϊόντα χαμηλών εκπομπών;

Ποιες από τις πρακτικές μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στη γεωργία/κτηνοτροφία είναι πιο αποτελεσματικές;

Ποιο είναι το κόστος περιορισμού των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου για τις γεωργικές και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις;

Πόσο αποτελεσματική είναι η σήμανση των τροφίμων με χαμηλό ανθρακικό αποτύπωμα;

Ποιο είναι το ανθρακικό αποτύπωμα των γεωργικών/κτηνοτροφικών προϊόντων;

Ποια παραγωγικά συστήματα χαρακτηρίζονται από κοινωνικοοικονομική και περιβαλλοντική βιωσιμότητα;

Ποιοι παράγοντες επηρεάζουν τη λήψη αποφάσεων για την υιοθέτηση πρακτικών μείωσης των εκπομπών στις αγροτικές εκμεταλλεύσεις;

Πώς μπορεί η αγροτική πολιτική να ενθαρρύνει την υιοθέτηση πρακτικών μειωμένων εκπομπών;

4.3

Σχετικά ερευνητικά προγράμματα

ΑΓΡΟΕΤΑΚ

Εκτίμηση των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων του περιορισμού των αερίων του θερμοκηπίου σε ελληνικές εκτροφές μικρών μηρυκαστικών

Πρακτικές
και κόστος
μείωσης
εκπομπών

Υιοθέτηση
πρακτικών
μειωσης εκπομπών

Βιώσιμη
διατροφή

Εκπομπές
αερίων
του θερμοκηπίου
στη γεωργία

EAT4CHANGE

Διατροφή και Κλιματική
Αλλαγή: Για μια βιώσιμη
διατροφή

Forage4Climate:

Forage Systems for Less
GHG Emissions and More
Soil Carbon Sink in
Continental and Mediter-
ranean Areas (LIFE)

Βλ. Ηράκλειτος II ΕΣ1

* Τα προγράμματα εκτός του κύκλου έχουν εκπονηθεί από άλλους φορείς με τη συνδρομή ερευνητών του Ινστιτούτου.

4.4

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

Σιντόρη, Α. (2015). Η επίδραση των νέων καταναλωτικών τάσεων στη διαχείριση των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων: Η περίπτωση της παραγωγής αιγοπρόβειου γάλακτος χαμηλού αποτυπώματος άνθρακα.

Σιντόρη, Α. & Παπουτσή, Γ. (2021). Διατροφή και κλιματική αλλαγή: Για μια βιώσιμη διατροφή (σε εξέλιξη).

Sintori, A. Liontakis, A. & Tzouramani, I. (2019). Assessing the Environmental Efficiency of Greek Dairy Sheep Farms: GHG Emissions and Mitigation Potential.

Sintori, A. Liontakis, A. & Tzouramani, I. (2019). Greenhouse gas emissions in dairy goat farming systems: Abatement potential and cost.

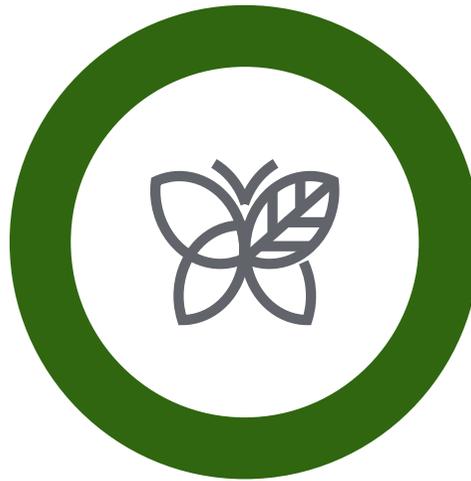
Sintori A., Tsiboukas, K. & Zervas, G. (2013). Evaluating Socio-economic and Environmental Sustainability of the Sheep Farming Activity in Greece: A Whole-Farm Mathematical Programming Approach.

Σιντόρη, Α., Τσιπλάκου, Ε. & Ζέρβας Γ. (2019). Συστήματα διατροφής με χονδροειδείς ζωτροφές για χαμηλότερη εκπομπή αερίων του θερμοκηπίου.

Sintori, A. (2014). Greenhouse gas mitigation options in Greek dairy sheep farming: A multi-objective programming approach.

5

**Ειδικός στόχος 5:
Περιβαλλοντική μέριμνα**

«Εξασφάλιση της διατήρησης των οικοσυστημάτων
και του σεβασμού στη χρήση των φυσικών πόρων»

5.1 Ο ρόλος του ΙΝΑΓΡΟΚ σε σχέση με τον ΕΣ5

- ▶ Το περιβάλλον μέχρι σήμερα έχει τεθεί σε δεύτερη προτεραιότητα χάριν της οικονομικής ανάπτυξης. Στην κατεύθυνση αυτή, είναι επιτακτική η ανάγκη για ορθολογικότερη χρήση των πόρων. Ο αγροτικός τομέας δεν αποτελεί εξαίρεση. Σήμερα λοιπόν κρίνεται απαραίτητη η σφαιρική γνώση και εποπτεία των αλληλεπιδράσεων της

αγροτικής δραστηριότητας με το φυσικό περιβάλλον. Το γεγονός αυτό θα συμβάλει στο διεθνές αίτημα για ένα υγιές περιβάλλον, ως θεμελιώδη αρχή της ποιότητας ζωής, καθώς και στην προστασία των φυσικών **οικοσυστημάτων**. Ο Ειδικός Στόχος της περιβαλλοντικής μέριμνας έγκειται στην προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και της αποτελε-

Το ΙΝΑΓΡΟΚ επιδιώκει σε ερευνητικά αποτελέσματα που θα συνεισφέρουν:

- Στην ενίσχυση της **βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων**.
- Στη διερεύνηση της **βιώσιμης χρήσης των εισροών στην αγροτική παραγωγή**.
- Στην αξιολόγηση της **περιβαλλοντικής βιωσιμότητας των αγροοικοσυστημάτων**.

σματικής διαχείρισης των φυσικών πόρων. Οι βασικές προτεραιότητες που τίθενται σε αυτό το πλαίσιο αφορούν στην ενίσχυση:

- Της αποτελεσματικής χρήσης των πόρων
- Της επαναχρησιμοποίησης των πόρων
- Της βιώσιμης κατανάλωσης και
- Των βιώσιμων τρόπων παραγωγής.

5.2 Απαντήσεις στις σύγχρονες προκλήσεις του αγροτικού τομέα

Ποια τα εμπόδια - σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο - για τη μετάβαση προς ανώτερα επίπεδα βιώσιμης χρήσης εισροών και πώς μπορούν αυτά να υπερκεραστούν;

Είναι δυνατή η βιώσιμη εντατικοποίηση στην γεωργία και κτηνοτροφία;

Σε ποιο βαθμό έχουν υιοθετηθεί μέχρι σήμερα οι φιλοπεριβαλλοντικές γεωργικές πρακτικές; Πόσο βιώσιμα είναι αυτά τα συστήματα; Τι προτάσεις υπάρχουν για να στραφούμε σε αυτές τις πρακτικές;

Πώς μπορούν να διαμορφωθούν βιώσιμα συστήματα κτηνοτροφίας βασισμένα στη βόσκηση;

Με ποιους τρόπους δύναται η αλυσίδα προσφοράς αγροτικών προϊόντων να ανταποκριθεί αποτελεσματικά στις σύγχρονες απαιτήσεις της αγοράς και να καταστεί κοινωνικά και περιβαλλοντικά υπεύθυνη;

Στηρίζει η κοινωνία τα μέτρα περιβαλλοντικής προστασίας;

5.3

Σχετικά ερευνητικά προγράμματα

NNACT-RWG

Η βιολογική γεωργία στην Περιφέρεια
Δυτικής Ελλάδας

LIFT

Low Input Farming and
Territories - Integrating
knowledge for improving
ecosystem - based farming

Βιώσιμη χρήση
εισροών

Βιώσιμη διαχείριση
φυσικών πόρων

Βιώσιμα
συστήματα

INMS

Targeted Research for improving
understanding of the global
nitrogen cycle towards the
establishment of an International
Nitrogen Management System

ZeroParasitic

Innovative sustainable solutions
for broomrapes: prevention and
integrated pest management
approaches to overcome parasitism
in Mediterranean cropping systems

* Τα προγράμματα εκτός του κύκλου
έχουν εκπονηθεί από άλλους φορείς
με τη συνδρομή ερευνητών του Ινστιτούτου.

5.4

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

Kaimakoudi, E. Polymeros, K. & Batzios, Ch. (2012). The impacts of Common Fisheries Policy of the EU on the Greek fishery sector.

Καϊμακούδη, Ε. Πολύμερος, Κ. & Καρελάκης, Χ. (2011). Ανάλυση της επιχειρησιακής απόδοσης της αλυσίδας προσφοράς των ελληνικών αλιευτικών προϊόντων στο πλαίσιο της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής της Ε.Ε.

Koutsou, S., Ragkos, A. & Karatassiou, M. (2019). Accès à la terre et transhumance en Grèce: bien commun et conflits sociaux.

Papadopoulou, A., Ragkos, A., Theodoridis, A., Skordos, D., Parissi, Z., & Abraham, E. (2021). Evaluation of the Contribution of Pastures on the Economic Sustainability of Small Ruminant Farms in a Typical Greek Area.

Paraskevopoulou, C., Theodoridis, A., Johnson, M., Ragkos, A., Arguile, L., Smith, L., Vlachos, D. & Arsenos, G. (2020). Sustainability Assessment of Goat and Sheep Farms: A Comparison between European Countries.

Ragkos A., Abraham, E.M., Papadopoulou, A., Kyriazopoulos, A.P., Parissi, Z.M. & Hadjigeorgiou I. (2017). Effects of European Union policies on the sustainability of grazingland use in a typical Greek rural area.

Ragkos, A., Mitsopoulos, I., Kiritsi, S., Piteris, C., Lymberopoulos, A., Palla, E., Bampidis, V. & Lagka, V. (2015). Economic versus non-economic motives of transhumant farmers in Greece.

Ragkos, A. & Theodoridis, A. (2016). Valuation of Environmental and Social Functions of the Multi-functional Cypriot Agriculture.

Theodoridis, A., Ragkos, A., Angelidis, P., Batzios, C. & Samathrakis, V. (2016). Using a typology to understand the environmental attitudes and economic prospects of mussel farmers in Greece.

Abas, Z., Ragkos, A., Mitsopoulos, I. & Theodoridis, A. (2013). The environmental profile of dairy farms in Central Macedonia (Greece).

Micha, E., Tsakiridis, A. & Ragkos, A. (2018). Assessing the importance of soil testing in fertilizer use intensity: an econometric analysis of phosphorus fertilizer allocation in dairy farm systems.

Ragkos, A. & Psychoudakis, A. (2009). Minimizing adverse environmental effects of agriculture: A multi-objective programming approach.

Ragkos, A., Theodoridis, A., Socratous, S., Mavrommatis, G. & Psychoudakis, A. (2010). Alternative cropping patterns of Cypriot farming and their impact on the level of externalities.

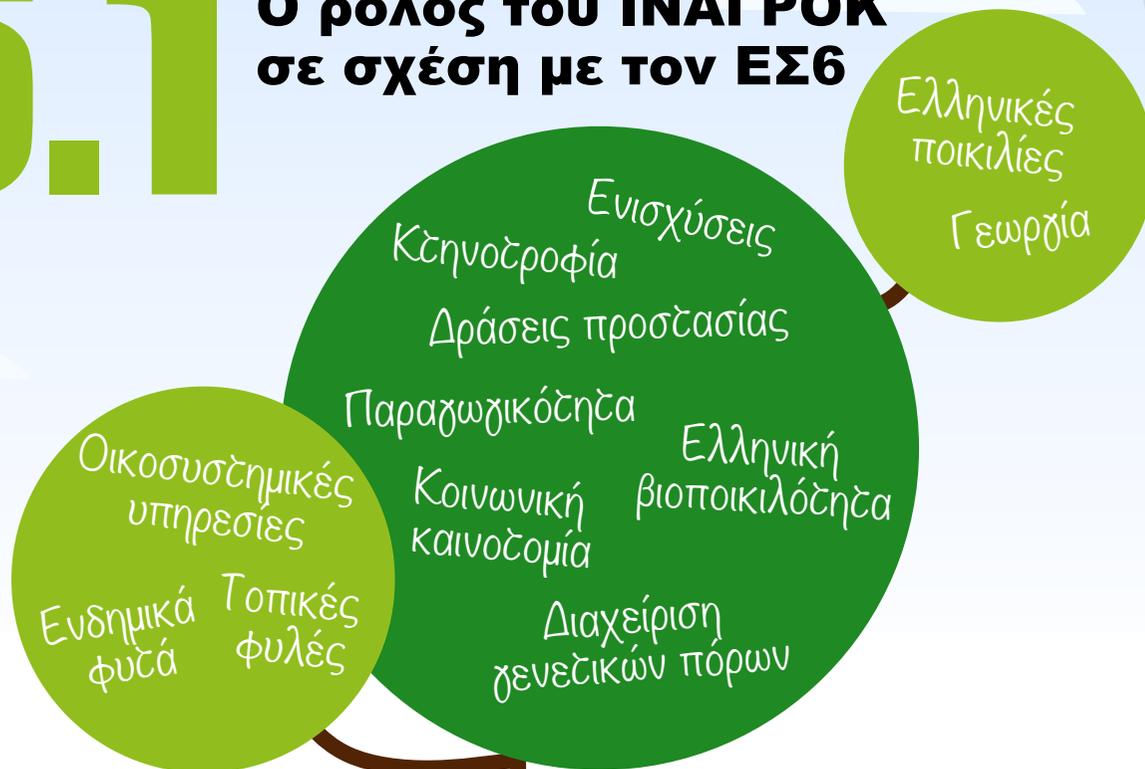
6

Ειδικός στόχος 6: Διατήρηση τοπίου και βιοποικιλότητας

«Συνεισφορά στην προστασία της βιοποικιλότητας, βελτίωση των οικοσυστημικών υπηρεσιών και διατήρηση ενδιαιτημάτων και τοπίων»

6.1

Ο ρόλος του ΙΝΑΓΡΟΚ σε σχέση με τον ΕΣ6

➤ Στην Ευρωπαϊκή Ένωση

- Παρατηρείται μείωση της γεωργικής βιοποικιλότητας και της γενετικής ποικιλότητας ζωικών και φυτικών ειδών.
- Εισάγονται μέτρα για την προστασία της βιοποικιλότητας στα αγρο-οικοσυστήματα
- Παρέχονται εργαλεία διατήρησης και ανάδειξης μέσα από την ΚΑΠ και περιβαλλοντικές πολιτικές.

➤ Στην Ελλάδα υπάρχουν

- Προστατευόμενα και απειλούμενα είδη πουλιών, θηλαστικών, ερπετών. Χιλιάδες αυτοφυή είδη και ενδημικά φυτά, πολλά από τα οποία έχουν αρωματικές και φαρμακευτικές ιδιότητες.
- 19 προστατευόμενες αυτόχθονες φυλές αιγοπροβάτων, 6 βοοειδών, χοίροι και ιπποειδή
- Βοσκότοποι με πλούσια ποικιλότητα

Το ΙΝΑΓΡΟΚ συνεργάζεται με φορείς έρευνας και χάραξης πολιτικής για να συμβάλει στην εξεύρεση βιώσιμων λύσεων σχετικά με:

- Την ενίσχυση της συμβολής των **αυτόχθονων φυλών παραγωγικών ζώων** στην οικονομία, την κοινωνία και το περιβάλλον των αγροτικών περιοχών.
- Την ανάδειξη της σημασίας της **ελληνικής βιοποικιλότητας**.
- Τον εμπλουτισμό της γνώσης ως προς τις ιδιότητες των **φυτογενετικών πόρων και ποικιλιών** και για την αξιοποίηση αυτών στην αγροτική επιχειρηματικότητα.
- Την αναγνώριση και την αποτίμηση των **οικοσυστημικών υπηρεσιών** που συνδέονται με την βιοποικιλότητα.

6.2

Απαντήσεις στις σύγχρονες προκλήσεις του αγροτικού τομέα

Προστασία
αυτόχθονων
φυλών παραγωγικών
ζώων

Ανάδειξη
της ελληνικής
βιοποικιλότητας

Οικονομική
αποτίμηση
οικοσυστημικών
υπηρεσιών

Αξιοποίηση
φυτογενετικών
πόρων

Πώς μπορεί η αξιοποίηση των ελληνικών ενδημικών φυτικών ειδών να συμβάλει στην προστασία τους;

Πώς μπορεί να προστατευθεί η βιοποικιλότητα των ελληνικών βοσκοτόπων;

Μπορούν οι ελληνικές ποικιλίες να διαμορφώσουν καινοτόμα και βιώσιμα παραγωγικά συστήματα;

Πώς θα στραφούν οι Έλληνες γεωργοί σε ελληνικές ποικιλίες;

Ποιες προσεγγίσεις στοχευμένες στην αγορά και στην κοινωνία μπορούν να διασφαλίσουν τη βιώσιμη αξιοποίηση των ελληνικών φυλών παραγωγικών ζώων;

Πώς μπορούν να διαμορφωθούν βιώσιμα προγράμματα γενετικής βελτίωσης ελληνικών φυλών παραγωγικών ζώων;

Η φιλική προς τη βιοποικιλότητα γεωργία απαντά σε ανησυχίες της ελληνικής κοινωνίας;

6.3

Σχετικά ερευνητικά προγράμματα

PAPESHE

Protection of Autochthonous populations of PELagonia SHEep breed in the cross-border area”

DoMEsTic

Mediterranean biodiversity as a tool for the sustainable development of the small ruminant sector: from traditional knowledge to Innovation

AGriDiverCluster

Δημιουργία συνεργατικού σχήματος για την αξιοποίηση της ελληνικής βιοποικιλότητας και των φυτογενετικών πόρων με έμφαση στα αρωματικά/φαρμακευτικά φυτά και στις παραδοσιακές ποικιλίες για τη δημιουργία καινοτόμων προϊόντων διατροφής

LIFE ANDROS PARK

Conservation of priority species and habitats of Andros island protected area. Integrated socio-economic considerations

Προστασία
αυτόχθονων
φυλών παραγωγικών
ζώων

Ανάδειξη
της ελληνικής
βιοποικιλότητας

Οικονομική
αποτίμηση
οικοσυστημικών
υπηρεσιών

Αξιοποίηση
φυτογενετικών
πόρων

ΑΓΡΟΕΤΑΚ

Ανάσχεση της απώλειας της βιοποικιλότητας στα αγροτικά οικοσυστήματα με στοχευμένη αναδόμηση επιλεγμένων περιοχών του αγροτικού τοπίου, και παράλληλος φυσικός έλεγχος του υπερπληθυσμού των τρωκτικών χρησιμοποιώντας αρπακτικά πτηνά "δείκτες"

Legumes4Protein

«Ψυχανθή” - Ολιστική προσέγγιση του συστήματος παραγωγής κτηνοτροφικών ψυχανθών σε συνδυασμό με την αξιοποίηση τους στη διατροφή των ζώων

Farmer’s Pride

Networking, partnerships and tools to enhance in situ conservation of European plant genetic resources

CROSYMED

Enhancing Nutrient Use Efficiency Through Legumes in Argo-ecosystems of the Mediterranean Basin

* Τα προγράμματα εκτός του κύκλου έχουν εκπονηθεί από άλλους φορείς με τη συνδρομή ερευνητών του Ινστιτούτου.

6.4

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

Manousidis, T., Ragkos, A., & Abas, Z. (2015). Possibilities for the introduction of legumes in sheep nutrition in Thrace.

Michalis, E., Skordos, D., & Ragkos, A. (2020). Legume-Livestock System as a Solution for Sustainable Agriculture: A Review.

Psychoudakis, A., Ragkos, A. & Seferlis, M. (2005). An assessment of wetland management scenarios: The case of Zazari-Cheimaditida (Greece).

Ragkos, A., Psychoudakis, A., Christofi, A. & Theodoridis, A. (2006). Using a functional approach to wetland valuation: The case of Zazari-Cheimaditida.

Ράγκος, Α. (2008). Οικονομική αποτίμηση των υγροτόπων.

Abraham, E.M., Theodoropoulos, K., Eleftheriadou, E., Ragkos, A., Kyriazopoulos, A.P., Parissi, Z.M., Arabatzis, G. & Soutsas, K. (2015). Non-wood forest products from the understory and implications for rural development: The case of a broadleaf deciduous oak forest (*Quercus frainetto* Ten.) in Chalkidiki, Greece.

Sklavou, P., Karatassiou, M., Parissi, Z., Galidaki, G., Ragkos, A., & Sidiropoulou, A. (2017). The Role of Transhumance on Land Use/Cover Changes in Mountain Vermio, Northern Greece: A GIS Based Approach.

Ragkos, A. & Abas, Z. (2015). Using the choice experiment method in the design of breeding goals in dairy sheep.

Roustemis, D., Ragkos, A., Patousis, D. & Theodoridis, A. (2016). Buffalo farming in Greece: Present and future.

Ragkos, A., Koutouzidou, G., Koutsou, S. & Roustemis, D. (2019). A New Development Paradigm for Local Animal Breeds and the Role of Information and Communication Technologies.

Theodoridis, A., Ragkos, A., Rose, G., Roustemis, D. & Arsenos, G. (2017). Defining the breeding goal for a sheep breed including production and functional traits using market data.

Theodoridis, A., Ragkos, A., Roustemis, D., Arsenos, G., Abas, Z. & Sinapis, E. (2013). Technical indicators of economic performance in dairy sheep farming.

Theodoridis, A., Ragkos, A., Roustemis, D., Galanopoulos, K., Abas, Z. & Sinapis, E. (2012). Assessing technical efficiency of Chios sheep farms with data envelopment analysis.

Ειδικός στόχος 7: Ανανέωση των Γενεών

«Προσέλκυση νέων γεωργών και
διευκόλυνση της επιχειρηματικής
ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές»

7.1

Ο ρόλος του ΙΝΑΓΡΟΚ σε σχέση με τον ΕΣ7

- Το χαμηλό ποσοστό των νέων σε ηλικία αγροτών σήμερα, τόσο στην Ελλάδα όσο και στις χώρες της ΕΕ, το οποίο βαίνει μειούμενο κατά τις τελευταίες δεκαετίες, θεωρείται σημαντικό πρόβλημα για το μέλλον της ευρωπαϊκής γεωργίας και εκφράζεται ως «[the young farmers problem](#)». Σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat, το 2013 στην Ευρωπαϊκή Ένωση οι γεωργοί ηλικίας κάτω των 35 ετών αντιπροσώπευαν το 6% του συνόλου των γεωργών, και στην Ελλάδα το 5,2%, ενώ οι γεωργοί άνω των 65 ετών το 31,1% και 31,3% αντίστοιχα. Διάφορα ευρωπαϊκά και εθνικά προγράμματα αποσκοπούν στην προσέλκυση νέων ανθρώπων στο γεωργικό επάγγελμα, στο πλαίσιο της πολιτικής της ηλικιακής ανανέωσης των αρχηγών των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

Η ομάδα του ΙΝΑΓΡΟΚ χρησιμοποιεί ποιοτικές και ποσοτικές ερευνητικές προσεγγίσεις και συνεργάζεται με επιστήμονες διαφόρων ειδικοτήτων (κοινωνιολόγους, φυτοτέχνες, ζωοτέχνες) καθώς και με συλλογικές οντότητες, ώστε να εντοπίσει τις κοινωνικοοικονομικές συνέπειες του φαινομένου και να προτείνει ολοκληρωμένες και εφαρμόσιμες λύσεις στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες.

Ειδικότερα, οι περιοχές στις οποίες εστιάζει η έρευνα του ΙΝΑΓΡΟΚ αναφορικά με τον ΕΣ7 εμπίπτουν στις παρακάτω θεματικές:

- **Κοινωνικό κεφάλαιο** και θέματα εμπιστοσύνης στις συνέργειες μεταξύ νέων αγροτών
- Ηλικιακή ανανέωση και **απασχόληση μεταναστών**
- Νεανική επιχειρηματικότητα, βελτίωση **δεξιοτήτων** και υιοθέτηση **καινοτομιών**

7.2 Απαντήσεις στις σύγχρονες προκλήσεις του αγροτικού τομέα

Ποιες είναι οι διέξοδοι για τη νεανική επιχειρηματικότητα στην ύπαιθρο;

Πώς μπορούν οι τεχνολογικές καινοτομίες να αξιοποιηθούν προς όφελος των τοπικών παραγωγικών συστημάτων;

Συμβάλλουν οι πολιτικές της ΕΕ στην ηλικιακή ανανέωση του αγροτικού πληθυσμού;

Είναι η απασχόληση μεταναστών μια εναλλακτική στην χαμηλή ηλικιακή ανανέωση;

Πώς μπορούν να προωθηθούν οι συλλογικές δράσεις των νέων στον αγροτικό χώρο;

7.3

Σχετικά ερευνητικά προγράμματα

AGRIFARM
Social Agribusiness
and Farmworkers
Cooperatives

Καπνός: Τέλος Εποχής II
Συμβουλευτικές Υπηρεσίες
για τους Παραγωγούς που
Εγκατέλειψαν την
Καπνοκαλλιέργεια
(Μέτρο 9, Καν. (ΕΚ) 2182/02)

Νέοι αγρότες
και κοινωνικό
κεφάλαιο

Νέοι αγρότες
και απασχόληση
μεταναστών

Νέοι αγρότες
και καινοτομία

ΑΓΡΟΓΕΝΕΣΙΣ
Δίκτυο Ενθάρρυνσης
Επιχειρηματικότητας Νέων
Αγροτών/Αγροτισσών και
Νέων/νεανίδων της Υπαίθρου

* Τα προγράμματα εκτός του κύκλου
έχουν εκπονηθεί από άλλους φορείς
με τη συνδρομή ερευνητών του Ινστιτούτου.

7.4

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

Gidakou, I., Kazakopoulos, L., Arachoviti, E., & Papadopoulos, D. (2000). Family farm succession and gender relations: rethinking gender discrimination.

Koutsouris, A. & Papadopoulos, D. (2000). Sustainability: Implications for Agricultural Extension, Education & Training - The Greek case.

Koutsouris, A. & Papadopoulos, D. (2001). Extension Tools: beyond the obsession with new technologies.

Koutsouris, A. & Papadopoulos, D. (2003). What is Social about Social Learning?

Koutsou, S., Partalidou, M. & Ragkos, A. (2014). Young farmers' social capital in Greece. Trust levels and collective actions.

Farinella D., Nori M. & Ragkos A. (2017). Changes in Euro-Mediterranean pastoralism: which opportunities for rural development and generational renewal?

Kountios, G., Ragkos, A., Bournaris, T., Papadavid, G. & Michailidis, A. (2017). Educational needs and perceptions of the sustainability of Precision Agriculture: Survey evidence from Greece.

Kountios, G., Ragkos, A., Padadavid, G., & Hadjimitsis, D. (2017). Measuring the environmental awareness of young farmers.

Koutsou, S., Ragkos, A. & Botsiou, M. (2015). New-comers in agriculture: New ideas, new dynamics?

Farinella, D., Nori, M. & Ragkos, A. (2017). Do immigrant shepherds contribute to tackling generational renewal in euro-Mediterranean pastoralism?

Ράγκος, Α. & Nori, Μ. (2018). Μετανάστες απασχολούμενοι στη βόσκηση των μικρών μηρυκαστικών: Αξιολόγηση των πρακτικών τους γνώσεων και ικανοτήτων.

8

Ειδικός στόχος 8 : Ζωντανή ύπαιθρος

«Πρώθηση της απασχόλησης, της οικονομικής μεγέθυνσης, της κοινωνικής ένταξης και της τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της βιοοικονομίας και της βιώσιμης δασοκομίας»

8.1

Ο ρόλος του ΙΝΑΓΡΟΚ σε σχέση με τον ΕΣΣ

Οι αγροτικές περιοχές...

- Καλύπτουν το 44% της διευρυμένης ευρωπαϊκής επικράτειας.
- Φιλοξενούν το 19% του ευρωπαϊκού (ΕΕ-28) και το 45% του παγκόσμιου πληθυσμού.
- Χαρακτηρίζονται από **πολυμορφία** και **ανισότητα** ως προς τους τοπικούς πόρους και τις δυνατότητες που διαθέτουν ώστε να αντεπεξέλθουν στις διαρκώς μεταβαλλόμενες συνθήκες.

- Όντας σε διαρκή **αλληλεπίδραση** με τον αστικό χώρο, καθίστανται όλο και περισσότερο **ευάλωτες** σε διάφορων ειδών πιέσεις.

Η ανεργία και η φτώχεια παραμένουν οι κυρίαρχες απειλές για την κοινωνική συνοχή της Υπαιθρου, ιδιαίτερα στις περιοχές του Ευρωπαϊκού Νότου.

Παγκοσμίως, το 80% των ανθρώπων που βιώνουν συνθήκες ακραίας φτώχειας διαμένει σε αγροτικές περιοχές.

Έχοντας υιοθετήσει μια ολιστική θεώρηση της αγροτικής ανάπτυξης που θέτει στο επίκεντρο την αειφορία, το ΙΝΑΓΡΟΚ επιδιώκει να παράγει ερευνητικά αποτελέσματα τα οποία συνεισφέρουν στην επίτευξη των ευρωπαϊκών και εθνικών στόχων της ΚΑΠ. Μέσα από καινοτόμες και διεπιστημονικές προσεγγίσεις, τα προβλήματα που επιχειρούμε να επιλύσουμε αντανακλούν τον πολυτομεακό χαρακτήρα της Υπαιθρου και εμπίπτουν στις παρακάτω θεματικές:

- Ενίσχυση των **πολυλειτουργικών παραγωγικών συστημάτων** και του ρόλου τους στον αγροτικό χώρο
- Δημιουργία προϋποθέσεων για την **αξιοποίηση της ελληνικής βιοποικιλότητας**
- Προώθηση της **απασχόλησης και συγκράτησης του πληθυσμού** στην Υπαιθρο
- Εδραίωση μιας ισχυρής διασύνδεσης μεταξύ Αγροδιατροφής και Τουρισμού και ανάδειξη προτύπων **ήπιας τουριστικής ανάπτυξης**
- Ανάπτυξη νέων **καινοτόμων πρακτικών**, ενίσχυση των δράσεων **δικτύωσης** και του κοινωνικοοικονομικού ιστού της Υπαιθρου εν γένει
- Αξιοποίηση των **τοπικών πόρων** για τη δημιουργία **αειφόρων** και **ανθεκτικών** συστημάτων παραγωγής

8.2

Απαντήσεις στις σύγχρονες προκλήσεις του αγροτικού τομέα

Ποιες οργανωτικές καινοτομίες και πολιτικές απαιτούνται ώστε τα πολυλειτουργικά παραγωγικά συστήματα να βελτιώσουν τη βιωσιμότητά τους και να διαδραματίσουν κοινωνικούς, οικονομικούς και αναπτυξιακούς ρόλους στον αγροτικό χώρο;

Μπορούν οι καινοτομίες να βρουν εφαρμογή στη διαχείριση των εκμεταλλεύσεων και πώς τις υιοθετούν οι γεωργοί;

Πώς μπορεί να μεγιστοποιηθεί η συνεισφορά των συνεργατικών σχημάτων στην ανάπτυξη της Υπαίθρου;

Πώς μπορούν τα ειδικά τουριστικά προϊόντα να συνεισφέρουν στην τόνωση της απασχόλησης και να ενισχύσουν την πολιτισμική ταυτότητα και την εικόνα λιγότερο ευνοημένων περιοχών;

Πώς μπορούν οι τοπικοί πόροι να συμβάλουν στην ανάπτυξη ορεινών περιοχών;

Ποιες είναι και πώς μπορούν να καλυφθούν οι ανάγκες των νέων της υπαίθρου ως επιχειρηματιών;

Πώς μπορεί ο κάθε προορισμός να αξιοποιήσει τα ιδιαίτερα ανταγωνιστικά του πλεονεκτήματα;

Ποια είναι τα βήματα για τον σχεδιασμό και τη διαχείριση της τουριστικής ανάπτυξης;

8.3

Σχετικά ερευνητικά προγράμματα

Βλ. LIFE ANDROS
PARK ΕΣ 6.3

RES-ENOTOUR (ΑΓΡΟΕΤΑΚ)

Οι Δρόμοι του Κρασιού στη Σκιά της Οικονομικής Κρίσης: Ενισχύοντας την Επανατακτικότητα (Resilience) του Οινοτουρισμού

ΕΔΒΜ34

Ενθαρρύνοντας την εκμάθηση για την ενίσχυση της επανατακτικότητας (resilience): Μια εμπειρική εφαρμογή στο πεδίο του οινοτουρισμού».

Βλ. AGRIFARM ΕΣ 7.3

Βλ. PAPERHE ΕΣ 7.3

Πολυλειτουργικά
παραγωγικά
συστήματα

Βιώσιμη
τουριστική
ανάπτυξη

Νέες
καινοτόμες
πρακτικές
και δικτύωση

Αξιοποίηση
των τοπικών
πόρων

Συγκράτηση
του πληθυσμού

Βλ. ΑΓΡΟΓΕΝΕΣΙΣ ΕΣ 7.3

PACTORES
Pastoral ACTORs, Ecosystem services and Society as key elements of agro-pastoral systems in the Mediterranean

ARIEL
Promoting small scale fisheries and Aquaculture transnational networking in Adriatic-Ionian macro region

* Τα προγράμματα εκτός του κύκλου έχουν εκπονηθεί από άλλους φορείς με τη συνδρομή ερευνητών του Ινστιτούτου.

8.4

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

Αλεμπάκη, Μ. (2017). Οινοτουρισμός: Ιστορική εξέλιξη, θεωρητικό πλαίσιο και σύγχρονες ερευνητικές τάσεις.

Alebaki, M., O. Iakovidou & G. Menexes (2015). Current state and potential of wine tourism in Northern Greece: Weighing winemakers' perceptions.

Alebaki, M. & Koutsouris, A. (2019). Wine tourism destinations across the Life-Cycle: A qualitative comparison of Northern Greece, Peloponnese and Crete.

Alebaki, M., Menexes, G. & Koutsouris, A. (2015). Developing a multidimensional framework for wine tourist behavior: Evidence from Greece.

Liontakis, A., Alebaki, M. & Koutsouris, A. (2019). Factors affecting Perceived Organizational Resilience: The case of Wine Tourism enterprises.

Αλεμπάκη, Μ. & Ιωαννίδης, Δ. (2018). Χωρικά σχήματα οργάνωσης και κρίσιμοι παράγοντες για την επανατακτικότητα του οινοτουρισμού στην Ελλάδα.

Alexopoulos, G., Koutsouris, A. & Tzouramani, I. (2010). Adoption and use of ICTs among rural youth: Evidence from Greece.

Koutsouris, A. & Papadopoulos, D. (2001). Extension Tools: beyond the obsession with new technologies.

Koutsouris, A. & Papadopoulos, D. (2003). What is Social about Social Learning?

8.4

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ (ΣΥΝ.)

Alexopoulos, G., Koutsouris, A. & Tzouramani, I. (2010). The financing of extension services: A survey among rural youth in Greece.

Ιακωβίδου, Ό., Κουτσού, Σ., Παρταλίδου, Μ., & Αλεμπάκη, Μ. (2010). Τυπολογίες της γυναικείας επιχειρηματικότητας στην ύπαιθρο της Βόρειας Ελλάδας.

Kanteres, N., & Papadopoulos, D. (2002). The development of sustainable farming systems and the challenges livestock producers face in the EU: a Greek case study on sheep and goat breeders.

Liontakis, A., Tzouramani, I., Mantziaris, S., & Sintori, A. (2020). Unravelling the Role of Gender in Fisheries' Socio-Economic Performance: The Case of Greek Small-Scale Fisheries.

Nori, M., Ragkos, A. & Farinella, D. (2016). A gro-pastoralism as an asset for sustainable Mediterranean islands.

Ragkos, A., Koutsou, S., Tsivara, T. & Manousidis, T. (2016). The livestock production system of the Muslim minority in Northern Evros, Greece.

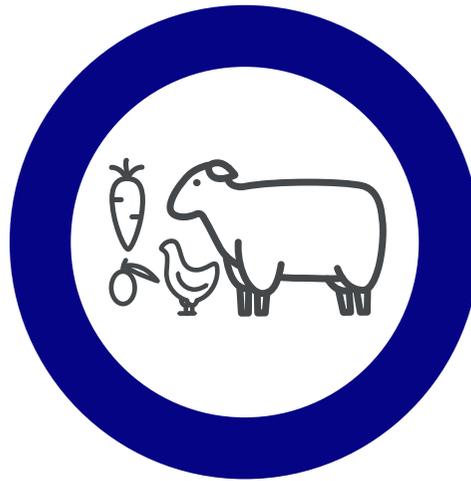
Ragkos, A. & Nori, M. (2016). The multifunctional pastoral systems in the Mediterranean EU and impact on the workforce.

Ragkos, A., Theodoridis, A. & Batzios, C. (2015). Public Awareness Concerning the Multifunctionality of Cypriot Agriculture.

Παπουτσή, Γ. & Μπαρδουνιώτη, Μ. (2018). Βιοοικονομία: Το μέλλον της οικονομίας.

Ράγκος, Α. & Θεοδωρίδης, Α. (2010). Φυσικοί πόροι και ανάπτυξη ορεινών περιοχών: Η περίπτωση επανασύστασης της τέως λίμνης Ασκουρίδας.

Ragkos, A., Theodoridis, A. & Koutouzidou, G. (2019). Land-based or landless dairy farms? Preliminary insights from Greece.

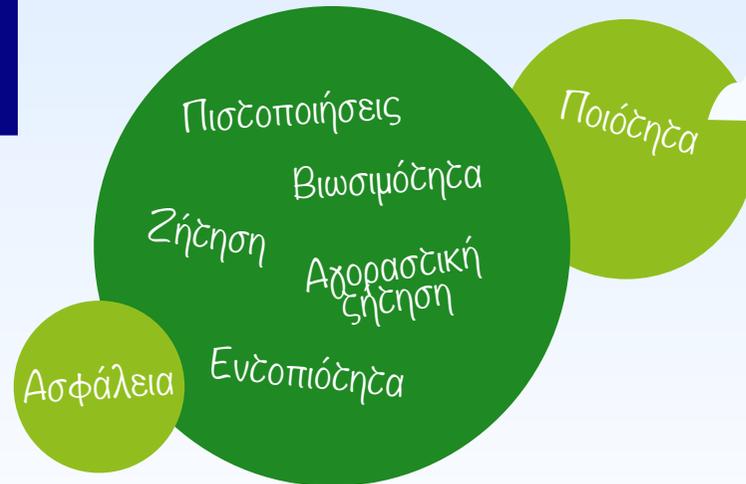
9

Ειδικός στόχος 9: Ασφάλεια και ποιότητα των τροφίμων

«Βελτίωση της ανταπόκρισης της γεωργίας στις απαιτήσεις της κοινωνίας όσον αφορά τα τρόφιμα και την υγεία, συμπεριλαμβανομένης της απαίτησης για ασφαλή, θρεπτικά και βιώσιμα τρόφιμα, μείωση της σπατάλης τροφίμων, καθώς και την καλή μεταχείριση των ζώων»

9.1

Ο ρόλος του ΙΝΑΓΡΟΚ σε σχέση με τον ΕΣ9

- Η στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο» βρίσκεται στον πυρήνα της **Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας (GREEN DEAL)** και καταδεικνύει μια νέα ισορροπία μεταξύ της φύσης και των συστημάτων τροφίμων. Μεταξύ των στόχων της στρατηγικής αυτής εντάσσονται η προστασία της υγείας και της ευημερίας των πολιτών, καθώς και η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της ανθεκτικότητας των αγροδιατροφικών συστημάτων της ΕΕ.
- Μια σύγχρονη πολιτική για την ασφάλεια και την ποιότητα των

τροφίμων, πέραν των υποχρεωτικών κανόνων και ελέγχων, οφείλει να στηρίζεται στην ανάπτυξη ενός παραγωγικού μοντέλου για το σύνολο της διατροφικής αλυσίδας που να ακολουθεί και να εφαρμόζει προαιρετικά συστήματα διαχείρισης ποιότητας και σχήματα πιστοποίησης με σύγχρονες διεργασίες παραγωγής που ενσωματώνουν καινοτόμες τεχνολογίες.

- Η θέσπιση και εφαρμογή προτύπων/προδιαγραφών που πιστοποιούν την ποιότητα «από το χωράφι στο ράφι» και λαμβάνει ταυτόχρονα υπόψη όλα τα ιδιαίτερα

Το ΙΝΑΓΡΟΚ μέσω της ερευνητικής δραστηριότητάς του απαντά σε καίρια προβλήματα, τα οποία διαρθρώνονται γύρω από τρεις άξονες:

- Την ανταπόκριση στις σύγχρονες **απαιτήσεις της αγοράς για ποιοτικά και βιώσιμα τρόφιμα** με ιδιαίτερα ή καινοτόμα χαρακτηριστικά και με υψηλή προστιθέμενη αξία.
- Την κάλυψη των **αναγκών του καταναλωτή**, την **τμηματοποίηση της αγοράς** και τη χάραξη στρατηγικών μάρκετινγκ που ικανοποιούν αυτές τις ανάγκες.
- Τη μελέτη και την αξιολόγηση της εφαρμογής **σχημάτων ποιότητας** «από το χωράφι στο ράφι».

τοπικά, χωροταξικά, κλιματικά και περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά κάθε χώρας φαίνεται να αποτελεί μονόδρομο για την ανάπτυξη και τη στήριξη ενός σύγχρονου και ανταγωνιστικού αγροδιατροφικού μοντέλου στην ΕΕ.

9.2 Απαντήσεις στις σύγχρονες προκλήσεις του αγροτικού τομέα

- Ποιες είναι οι σύγχρονες καταναλωτικές απαιτήσεις για τυποποιημένα και πιστοποιημένα, ασφαλή και θρεπτικά τρόφιμα που παράγονται με βιώσιμες και ηθικές πρακτικές και πώς μπορεί να ανταποκριθεί η γεωργία;

- Ποια είναι τα κατάλληλα σχήματα ποιότητας μέσω των οποίων αναδεικνύεται η πιστοποίηση από το χωράφι στο ράφι και ταυτόχρονα διαφοροποιούνται τα ελληνικά προϊόντα;
- Πώς μπορούν να προσδιοριστούν οι ανάγκες του καταναλωτή και ο βαθμός ικανοποίησής τους από τα προσφερόμενα αγροδιατροφικά προϊόντα της αγοράς;
- Πώς μπορεί το σύνολο των καταναλωτών να διαιρεθεί σε τμήματα, τα μέλη των οποίων να παρουσιάζουν αγοραστικές ομοιότητες με σκοπό την καλύτερη ικανοποίηση των αναγκών τους;

9.3

Σχετικά ερευνητικά προγράμματα

βλ. ISAFRUIT ΕΣ3

βλ. ΠΕΑΣέλιαιο ΕΣ2

ΜΙΑ-ΑΓΑΠ

Μελέτη και ανάπτυξη ηλεκτρονικών συστημάτων ιχνηλασιμότητας για την εγγύηση της αυθεντικότητας των ελληνικών γαλακτοκομικών προϊόντων

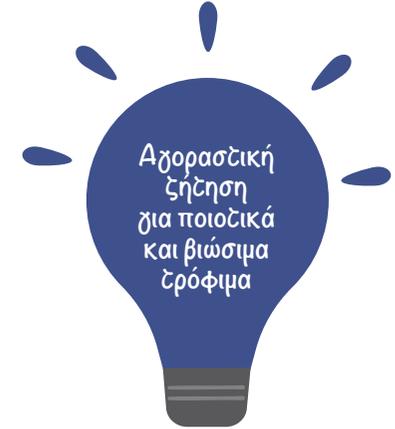
RawCheese

Παραγωγή τυριού με ανώτερα χαρακτηριστικά από νωπό αγελαδινό γάλα

* Τα προγράμματα εκτός του κύκλου έχουν εκπονηθεί από άλλους φορείς με τη συνδρομή ερευνητών του Ινστιτούτου.

9.4

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

Alebaki, M. & Iakovidou, O. (2011). Market segmentation in wine tourism: a comparison of approaches.

Alebaki, M. & O. Iakovidou (2010). Segmenting the Greek wine tourism market using a motivational approach.

Kaimakoudi, E. Mitsoura, A. Polymeros, K. Nikouli, E. & Mente, E. (2011). Analyzing consumers' perceptions towards organic aquaculture products.

Papoutsi, G., Klonaris, S. & Drichoutis, A. (2019). The health-taste trade-off in consumer decision making for functional snacks: An experimental approach.

Papoutsi, G., Nayga, R., Lazaridis, P. & Drichoutis, A. (2015). Fat tax, subsidy or both? The role of information and children's pester power in food choice.

Casino, F., Kanakaris, V., Dasaklis, T., Moschuris, S., Stachtiaris, S., Pagoni, M. & Rachaniotis N. (2020). Blockchain-based food supply chain traceability: a case study in the dairy sector.

Drivas, K., and Iliopoulos, C. (2016). An Empirical Investigation in the Relationship Between PDOs/P-GIs and Trademarks.

Duvaleix-Tréguer, S., M. Lassalas, L. Latruffe, V. Konstantidelli, I. Tzouramani (2020). Adopting Environmentally Friendly Farming Practices and the Role of Quality Labels and Producer Organisations: A Qualitative Analysis Based on Two European Case Studies.

Μανουσίδης, Θ., Κουτσού, Σ. και Ράγκος, Α. (2017). Η συμβολή της πιστοποίησης των ιδιότυπων αγροτικών προϊόντων στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας και στην ανάδειξη του τόπου.

Pappa, I., Iliopoulos, C., and Massouras, T. (2019). On Sustainability of a Dairy Sector in Crisis.

Spilioti, M., Stachtiaris, S., Kominakis, A., Karanikolas, P. & Tsiboukas, K. (2020). Advancing the value of local livestock breeds: The case of Greek cheese Ladotyri Mytilinis.

Drichoutis, A., Klonaris, S. & Papoutsi, G. (2017). Do good things come in small packages? Willingness to pay for pomegranate wine and bottle size effects.

Kaimakoudi, E. Polymeros, K. Papamichalopoulos, A. & Batzios, Ch. (2014). Investigation of the factors affecting farmed fish consumption.

Kaimakoudi, E. Polymeros, K. Schinaraki, M. & Batzios, Ch. (2013). Consumers' attitudes towards fisheries products.

Onwezen, M., Bartels, J., Kraszewska, M., Papoutsi, G. & Briz, T. (2010). Consumer acceptance of novel fruits and fruit products.

Παπουτσή, Γ. (2015). Παράγοντες που επηρεάζουν την αγοραστική συμπεριφορά του καταναλωτή για ποιοτικά γεωργικά προϊόντα: η περίπτωση του ελαιολάδου.

Stachtiaris, S., Drichoutis, A. & Klonaris S. (2012). Preference reversals in Contingent and Inferred valuation methods.

Συμβολή του ΙΝΑΓΡΟΚ στη χάραξη Πολιτικής

Το ΙΝΑΓΡΟΚ συνεπικουρεί στη χάραξη εθνικής Πολιτικής για ολόκληρο το φάσμα των ειδικών του στόχων, με εποικοδομητικές προτάσεις προς το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και με ειδικές συναντήσεις (cross-meetings) με φορείς από άλλα Ινστιτούτα, πανεπιστημιακά ιδρύματα και οργανισμούς.

Ειδικότερα, οι ερευνητές και οι ερευνήτριες του ΙΝΑΓΡΟΚ συμμετέχουν:

Σε συμβουλευτικές επιτροπές εμπειρογνομών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

- Focus Group του EIP_AGRI “Climate-smart (sub)tropical food crops in the EU”
- Εκπροσώπηση της Ελλάδας στη Συνέλευση των Ευρωπαϊκών Αγροτικών Δικτύων
- Ομάδα για τη **θαλάσσια αλιεία στην Ευρωπαϊκή Ένωση**, οικονομική και κοινωνική αξιολόγηση του κλάδου καθώς και της αλιευτικής πολιτικής
- Προπαρασκευαστικές Δράσεις για την εφαρμογή της **Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3)** στις Περιφέρειες Δυτικής Μακεδονίας, Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης και Ιονίων Νήσων
- Συντονισμός του Πυλώνα 1 «**Γαλάζια Ανάπτυξη**» της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής της Μακροπεριφέρειας Αδριατικής Ιονίου (EUSAIR)

Στον στρατηγικό σχεδιασμό της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής

- Επιτελική Ομάδα για την Κατάρτιση του **Στρατηγικού Σχεδίου για την ΚΑΠ 2021-2027**
- Ομάδες Εργασίας Στρατηγικού Σχεδιασμού Εταιρικής Σχέσης (ΟΣΣΕΣ) για την προετοιμασία κατάρτισης του Στρατηγικού Σχεδίου της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής 2021 – 2027, αναφορικά με τους Ειδικούς Στόχους: «Ανταγωνιστικότητα του Αγρο-Διατροφικού Τομέα» (1, 2, 3) και «Τοπική Ανάπτυξη» (8, 9)
- Ομάδα Εργασίας «Εργαλεία Διαχείρισης Κινδύνου», στο πλαίσιο των Θεματικών Ομάδων Στρατηγικού Σχεδιασμού για την **Προετοιμασία της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020**

Σε διεθνείς και εθνικές κλαδικές επιτροπές εμπειρογνομένων και συμβούλια

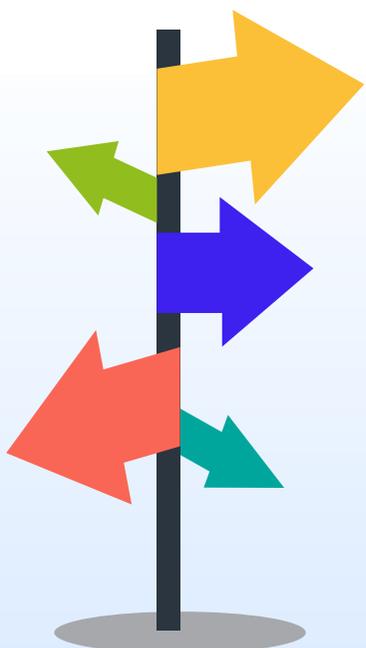
- Διεθνές δίκτυο [IFCN Dairy Research Center](#) για την παρουσίαση της κατάστασης του κλάδου της αγελαδοτροφίας
- Εκτελεστική Επιτροπή της **Διεθνούς Συνεταιριστικής Συμμαχίας (ICA)** για την Έρευνα σε Θέματα Συνεταιρισμών (ICA-CCR)
- **Εθνική Επιτροπή Οινοτουρισμού**, η οποία δημιουργήθηκε και λειτουργεί με πρωτοβουλία της Εθνικής Διεπαγγελματικής Οργάνωσης Αμπέλου και Οίνου (ΕΔΟΑΟ)

Σε Ομάδες Εργασίας για λογαριασμό του ΥΠΑΑΤ

- Ομάδα Εργασίας για την «**Οργάνωση της παραγωγής και της παρέμβασης στην αγορά**»
- Ομάδα Εργασίας για την «**Ανασυγκρότηση των αγροτικών συνεταιρισμών**»
- Ομάδα Εργασίας Εκπόνησης **Στρατηγικού Σχεδίου για την ελληνική Αμπελουργία**
- Επιστημονική Ομάδα για τον συντονισμό των εργασιών εκπόνησης του επιχειρησιακού σχεδίου αγροτικής ανάπτυξης «**Καλάθι Αγροτικών Προϊόντων**» ανά Περιφέρεια

Σε δράσεις εκπαίδευσης και κατάρτισης των εμπλεκόμενων στην Αγροτική Ανάπτυξη

- Επιστημονικό Συμβούλιο του **Εθνικού Συστήματος Παροχής Γεωργικών Συμβουλών**
- Συγγραφή εκπαιδευτικού υλικού: Εισαγωγικό πρόγραμμα επιμόρφωσης φυσικών προσώπων για την πιστοποίησή τους ως Γεωργικών Συμβούλων στο πλαίσιο του **Συστήματος Παροχής Γεωργικών Συμβουλών σε Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις** στα θεματικά πεδία 6 “Εκσυγχρονισμός εκμεταλλεύσεων - Βελτίωση βιωσιμότητας / ανταγωνιστικότητας”, 7 “Κίνδυνοι σε γεωργία και κτηνοτροφία και διαχείρισή τους” και 10 “Διοίκηση και διαχείριση εκμεταλλεύσεων - Τεχνικές καλλιέργειας - Νέες τεχνολογίες” (Συντονισμός)
- Διεξαγωγή εκπαιδευτικών σεμιναρίων (Webinars) για τη διαχείριση των προκλήσεων που θέτει η πανδημική κρίση στον **αμπελοοινικό κλάδο**
- Εκπαίδευση ενδιαφερόμενων επενδυτών στο τομέα των **αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών** στο πλαίσιο του Έργου [AGRIFARM](#) (Interreg Greece-Italy 2014-2020)

Ενέργειες διάχυσης των ερευνητικών αποτελεσμάτων

Στο έργο του ΙΝΑΓΡΟΚ περιλαμβάνεται και η υλοποίηση δράσεων διάχυσης και δημοσιότητας, οι οποίες αποσκοπούν στην ενημέρωση, την ευαισθητοποίηση και την εκπαίδευση, τόσο των εμπλεκόμενων στην αγροτική ανάπτυξη, όσο και του γενικού πληθυσμού. Στην κατεύθυνση αυτή, αξιοποιείται μια πληθώρα μεθοδολογικών εργαλείων και καινοτόμων τεχνικών, αλλά και ένας συνδυασμός συμβατικών και ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας.

Ειδικότερα, οι ενέργειες για τη διάδοση του ερευνητικού μας έργου και την επικοινωνία με τους εταίρους μας αφορούν, μεταξύ άλλων, στα εξής:

Δημοσιεύσεις εκλαϊκευμένων άρθρων σε περιοδικά ευρείας κυκλοφορίας και σε ιστοσελίδες ελεύθερης πρόσβασης

Παρεμβάσεις σε δημόσιες συζητήσεις, διαλέξεις και παρουσιάσεις μέσω διαδικτύου (Webinars)

Προσκεκλημένες ομιλίες και διδασκαλία

Παραγωγή εκπαιδευτικού και εποπτικού υλικού

Διοργάνωση και διεξαγωγή βιωματικών σεμιναρίων και συμμετοχικών διαβουλεύσεων

Ανάληψη πρωτοβουλιών για τη δημιουργία δικτύων συνεργατικού διαλόγου

Συν-δημιουργία λύσεων συλλογικής επιχειρηματικότητας με αλιείς στην Άνδρο

**Δημιουργώντας ένα ζωντανό δίκτυο
συνεργατικού διαλόγου για τον Οινοτουρισμό**

**Open Day στο πλαίσιο προγράμματος
διασυνοριακής συνεργασίας**

Σεμινάρια σε φορείς του Οινοτουρισμού στην Κρήτη

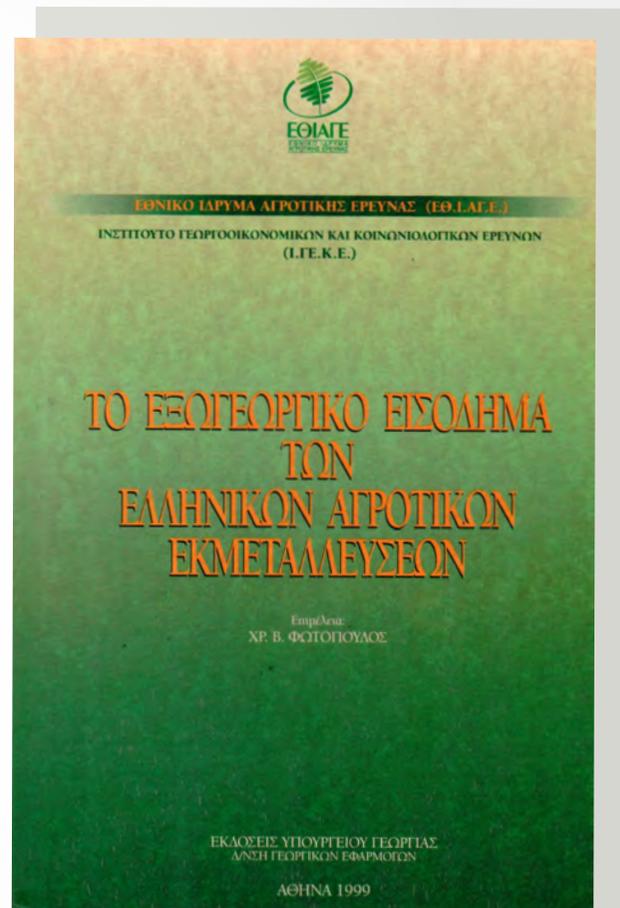
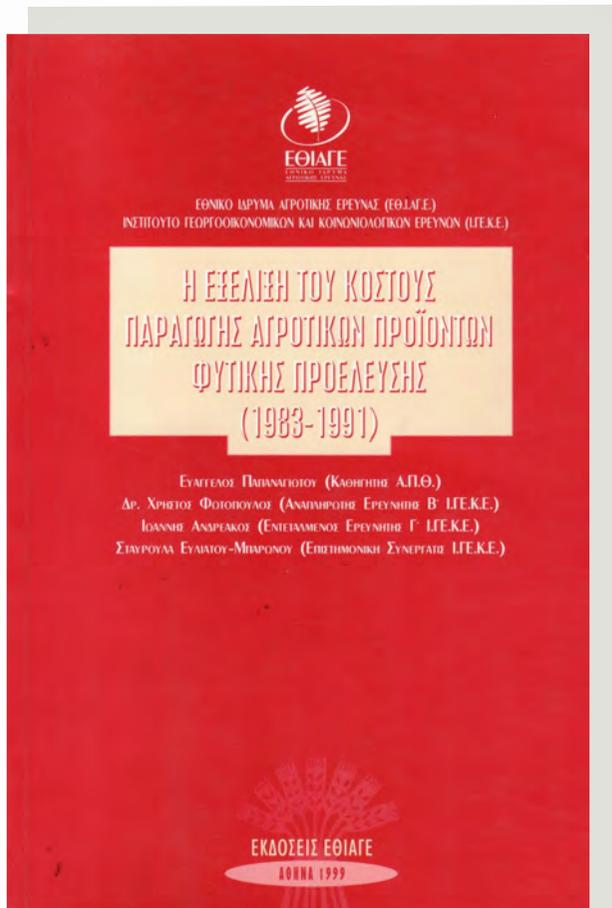
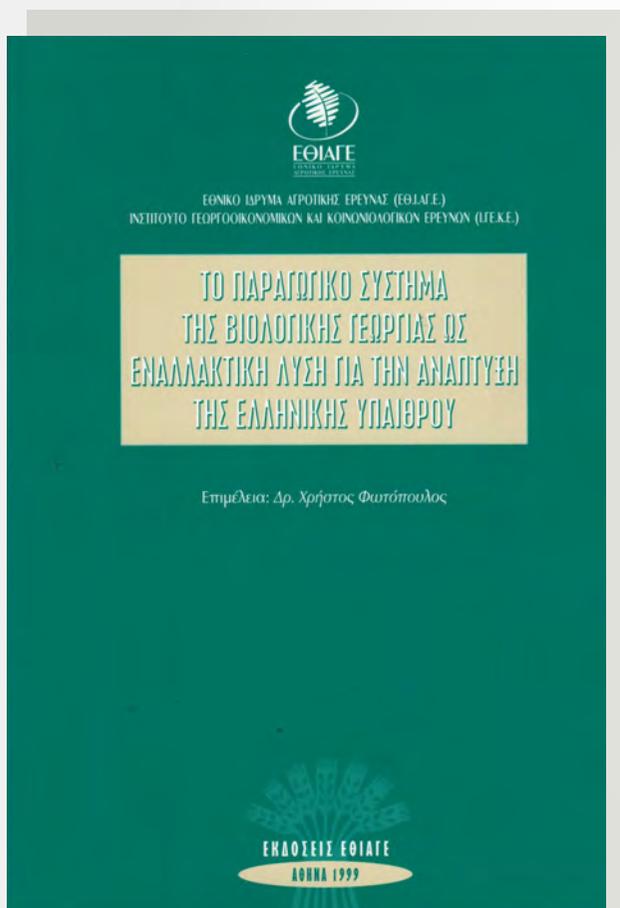

Ετήσια συνάντηση εταιρών στην Κρήτη, στο πλαίσιο του Προγράμματος LIFT

Ετήσια συνάντηση εταιρών στο ΙΝΑΓΡΟΚ, στο πλαίσιο του Προγράμματος FLINT

Εκδόσεις του ΙΝΑΓΡΟΚ

 ΔΙΚΤΥΟ ΔΟΜΩΝ ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗΣ
 ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΝΕΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ/ΑΓΡΟΤΙΣΣΩΝ
 ΚΑΙ ΝΕΩΝ/ΝΕΑΝΙΔΩΝ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ
«ΑΓΡΟΓΕΝΕΣΙΣ»

Οργάνωση & Διαχείριση
 των Αλυσίδων Παραγωγής
 και Εμπορίας του
 Αγροτικού Τομέα

ΑΘΗΝΑ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2006

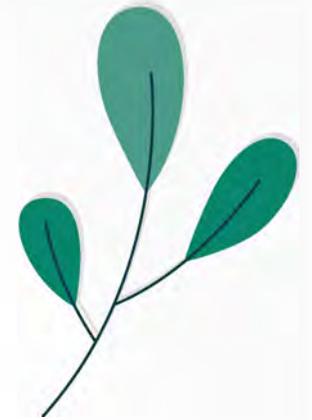

 ΔΙΚΤΥΟ ΔΟΜΩΝ ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗΣ
 ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΝΕΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ/ΑΓΡΟΤΙΣΣΩΝ
 ΚΑΙ ΝΕΩΝ/ΝΕΑΝΙΔΩΝ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ
«ΑΓΡΟΓΕΝΕΣΙΣ»

Ποιότητα και
Περιβάλλον

ΑΘΗΝΑ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2006

 ΔΙΚΤΥΟ ΔΟΜΩΝ ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗΣ
 ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΝΕΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ/ΑΓΡΟΤΙΣΣΩΝ
 ΚΑΙ ΝΕΩΝ/ΝΕΑΝΙΔΩΝ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ
 ΑΓΡΟΓΕΝΕΣΙΣ

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΑΘΗΝΑ, 2006

 ΔΙΚΤΥΟ ΔΟΜΩΝ ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗΣ
 ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΝΕΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ/ΑΓΡΟΤΙΣΣΩΝ
 ΚΑΙ ΝΕΩΝ/ΝΕΑΝΙΔΩΝ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ
«ΑΓΡΟΓΕΝΕΣΙΣ»

Management
 Αγροτικών
 Επιχειρήσεων

ΑΘΗΝΑ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2006

 ΔΙΚΤΥΟ ΔΟΜΩΝ ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗΣ
 ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΝΕΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ/ΑΓΡΟΤΙΣΣΩΝ
 ΚΑΙ ΝΕΩΝ/ΝΕΑΝΙΔΩΝ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ
«ΑΓΡΟΓΕΝΕΣΙΣ»

Marketing
 Αγροτικών Προϊόντων

ΑΘΗΝΑ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2006

“Με τι θα ασχοληθούμε το απόγευμα;
Και την επόμενη μέρα, και μετά τριάντα χρόνια;”

F. Scott Fitzgerald, “The Great Gatsby”

